

Süüria pereisa

sidus väidetavasti oma naise
radiaatori külge ja tahtis elusalt
põletada. Lk 2, 3

10 jõulukinki –

Lääne Elu valis 10 Läänemaal
tehtud asja, mis sobiks jõulu-
kingiks. Lk 5

Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

LAUPÄEV, 17. DETSEMBER 2016 | NR 145 (3941) | 1 EURO

Jaak Mäll:

eestlastel on
püssidega
hea side.
Lk 7

Vatla kooli direktor Helju Viikmann ja Hanila vallavanem Arno Peksar klassitoas, kus on lapsi õpetatud ligi 100 aastat. URMAS LAURI

● KOOL SULGEMISOHUS

Vatla külarahvas otsib kaht koolilast

Kui Vatla külarahvas leiab kahe nädalaga kaks last, keda on nende vanemad
nõus kohalikku kooli õppima panema, jääb kool avatuks ka tuleval õppeaastal.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

„Kui volikogu istungi ajaks on
Vatla koolis 12 last, siis mina
hääletan kooli püsimajäämise
poolt,” lubas koosolekul Hanila
volikogu liige Kalle Vainula. Sa-
mal arvamusel oli volikogu liige
kirikuõpetaja Meelis Malk. Val-
lavanem Arno Peksar ütles, et
kui koolis käiks 12 last, ei hak-
kaks volikogu kooli kinnipane-
kut tõenäoliselt üldse arutamagi.
Vatla koolis õpib tänavu küm-
me last. Hanila volikogu on ot-
sustanud, et kui lapsi on vähem
kui 12, läheb kool sulgemisele.
Nii ähvardabki kooli kinnipane-
k. Naabervallas Lihulas kehtib sa-
masugune põhimõte, mistõttu
sulges mullu kevadel ukseid Ka-
sari kool.

Kallis pidada

Hanila volikogu peab tegema ot-
suse enne 1. märtsi, sest seadu-
se järgi tuleb kooli saatust otsus-
tada hiljemalt kuus kuud enne
uue õppeaasta algust. Sel esmas-
päeval oli Vatlas koosolek, kus
pidas külarahvas aru, kas oleks
võimalik kool päästa.

Kõik oleneb sellest, kas enne
1. märtsi suudab kogukond lei-
da kaks last, et volikogul ei oleks
põhjust hakata kooli kinnipane-

Vatla kool

Kool on asutatud 1923. aastal.
Esimesel aastal avati kaks klassi
ja koolis käis paarkümmend last.
Kõige rohkem käis lapsi koolis
1970. aastail – üle 160.

Tänavu õpib koolis kümme last,
ületuleval aastal ei tule esimes-
se klassi enam kedagi.

Vatla kooli on lõpetanud Mic-
rolinki asutaja Erich Rannu, gee-
niteadlane Mart Viikmaa, Treff-
neri gümnaasiumi ajalooõpetaja
Aare Ristikivi.

kut arutama. „Mitte keegi ei tule
teie eest otsuseid tegema. Võib-
olla te suudate päästa, mis pääs-
ta annab,” ütles Hanila volikogu
esimees Mardo Leiumaa.

Vatlas elab viisteist põhikoo-
lialist last, kellest viis käib koo-
lis mujal. Kui kogukonnal õnnest-
uks veenda nende vanemaid, et
lapsed pandaks Vatla kooli, võiks
kool rahumeeli edasi tegutseda.
„Esimehe samm – oma lapsed
oma kooli. Kui ikka kolmandik
lapsi ei käi oma koolis, siis on
see mõttekoht,” ütles Hanila vo-
likogu liige Olavi Vainu.

Mida vähem on koolis õpila-
si, seda kallim on kooli pidada.
„Kui on raha, võib kooli pidada
ka siis, kui selles ei käi ühtegi

last,” ütles Peksar. Hanilas napib
raha. Vallas tegutseb üldse kolm
kooli. Koolid on väikesed ja riigi
antud palgarahast õpetajate
palk välja ei tule.

Kokku maksab vald õpetaja-
te palkadeks aastase peale 20 000
eurot, lõviosa sellest läheb Vatla
koolile. Sellepärast pole Hanila
vald saanud ka õpetajate palka
tõsta. Kui Vatla kool jääks lah-
ti, ei tõuseks kogu valla õpetaja-
te palk ka järgmisel aastal. Vat-
la kooli ülalpidamiskulu aas-
tas on üle 100 000 euro, sellest
55 000 on õpetajate palk, 45 000
on muud kulud.

„Tundub nüüd, et Vatla hä-
vitab valla raha. Kas me peame
kõik ise hävitama ja siis rõõmsalt
uude suurde valda minema?”
küsis Vatla elanik Valdur Rohi.
„Las see uus vald siis paneb koo-
li kinni. Meie teeme korjanduse,
kui valla raha ei ole, ja hoiame
kooli veel ühe aasta lahti!” Vat-
la elanik Ulvi Põhako küsis otse,
kui suurt summat oleks vaja, et
kool saaks ühe aasta veel lahti
olla, kuid vastust ta ei saanud.

Uus vallavalitsus

Vatla kooli direktor Helju Viik-
mann tegi koolirahva nimel sama
ettepaneku: kooli kinnipane-
kuga võiks vähemalt ühe aasta
oodata. „Võib-olla ei paneks vald

seada kooli kinni. Ootaks ühe aas-
ta. Kooli sulgeda on lihtne, uues-
ti avada on teda võimatu,” ütles
Viikmann.

Vatla elaniku Meelis Põhako
sõnul saaksid lapsed veel ühe
aasta kodu lähedal koolis käia
ja aasta jooksul võib juhtuda nii
mõndagi. „Üks aasta on üks aas-
ta. Aasta pärast võivad puhuda
hoopis uued tuuled,” ütles Põ-
hako ja küsis: „Kes võidab, kui
kool kinni panna?”

Peksari sõnul võidaksid need
koolid, mis alles jäävad – sinna
läheks rohkem lapsi ja õpetajai-
le saaks maksta rohkem palka.
Kui kool alles jääks, siis mitte
rohkem kui aastaks. „Ühinemi-
sega me rikkamaks ei lähe,” nen-
tis Peksar.

Kalle Vainula sõnul paneks
uus, Lääneranna vald kooli
kindlasti kinni. „Nemad loevad
numbreid,” ütles Vainula.

Ka Olavi Vainu sõnul poleks
kooli sulgemise otsuse aastaks
edasilükkamine lahendus. „Kui
tahame, et ta jääks, siis peaks ta
jääma kauemaks,” ütles Vainu.

Vainu pani Vatla inimestele
veel kord südamele, et kogu-
kond teeks kõik, et laste hulk
koolis kasvaks uueks aastaks:
„Kui need viis last, kes praegu
käivad mujal, käiks Vatlas koo-
lis, siis oleks kool päästetud.”

Kolm omavalitsust kiitsid ühinemislepingud heaks

Sel nädalal hääletasid kolm Lää-
nema volikogu naabritega ühi-
nemise lepingut. Nii Lääne-Ni-
gula, Haapsalu kui ka Kullamaa
olid ühinemise poolt.

Eile toetasid kõik 15 Haapsa-
lu linnavolikogu liiget ühine-
mislepingut Ridalaga.

„Kui Haapsalu või Ridala vo-
likogu lepingut ei kinnita, siis
elunäinud inimesena eeldan, et
tuleb väga suur segaduste aeg.
Haapsalu ja Ridala lähevad ik-
ka kokku, aga ilma ühinemisra-
hata,” hoiatas linnapea Urmas
Sukles enne hääletust volikogu.

Kui ka Ridala volikogu teisi-
päeval ühinemislepingu heaks
kiidab, tekib 2017. aasta sügisel
uus omavalitsus nimega Haapsa-
lu linn.

Neljapäeva õhtul kiitis Võnt-
küla seltsimajas istungit pida-
nud Lääne-Nigula volikogu üks-
meelselt heaks ühinemislepin-

gu ja selle lisad Nõva, Noaroot-
si, Martna ja Kullamaa vallaga.

Lääne-Nigula valla ühinemis-
lätirääkimiste komisjoni esi-
mees Andres Liiv ütles, et voli-
kogu on tegemas ajaloolist ot-
sust, olles viiest ühinevast val-
last esimene, kes ühinemisle-
pingu heaks kiidab.

Ühinemislepingu poolt olid
kõik volikogu liikmed.

Lääne-Nigula vallaga liituvad
Kullamaa, Martna, Noarootsi ja
Nõva. Valla nimeks saab Lääne-
Nigula vald.

Kullamaa volikogu kinni-
tas sama ühinemislepingu ei-
le. Kõik üheksa volikogu istun-
gil olnud liiget hääletasid sel-
le poolt.

Esmaspäeval on ühinemis-
leping hääletusel Martna voli-
kogus, teisipäeval Nõva voliko-
gus ja kolmapäeval Noarootsi
volikogus. **TARMO ÕUEMAA**

Jahimehed kuulutasid Haapsalus välja jahirahu

Eile kogunesid Haapsallu jahi-
mehed üle Eesti, et toomkiri-
kus kuulutada välja jahirahu.

„Oleme jahimeestena ikka
öelnud, et mets ei ole ainult
puupõld, aga ta ei ole ka loo-
maad. Looduses peab valitse-
ma tasakaal,” sõnas Eesti jahi-
meeste seltsi tegevjuht Tõnis
Korts. „Jahirahu väljakuuluta-
misega Haapsalus me oma te-
gemisest ja tegelikust suhtumi-
sest kodumaa loodusesse ja ulu-
kitesse teada annamegi.”

Läänemaa jahindusklubi
eestvedaja Aarne Taali sõnul

kuulutab Eesti jahimeeste selts
jahirahu igal aastal välja eri pai-
gas. Läänemaal tehti seda vii-
mati 17 aastat tagasi.

Jahirahu kuulutamine algas
ja lõppes jahipasuna signaaliga.

Jahirahu kehtib ainult jõu-
lupühade ajal 24.–26. detsemb-
rini. „Kallil jõuluaajal pole ae-
ga kokku saada, siis on muud
kohustused – lapsed ja lapse-
lapsed,” nimetas Taal põhjuse,
miks jahimehed jahirahu kuu-
lutamiseks juba nädalapäevad
varem kokku tulevad.

LÄÄNE ELU

Haapsalu teatristuudio esitleb:

Karupoeg Mia Unistus

Etendused Haapsalu Kultuurikeskuse Randlase saalis 18., 19., 20., 26. ja 27.12 kell 12.00
Piletid hinnaga 4 eurot müügil Piletilevis ja Kultuurikeskuse kassas

Autorid: Katrin Arrak ja Marion Undusk
Lavastaja / kunstnik: Marion Undusk

Laval: Katrin Arrak, Beguta Kevvai, Ulvi Paat, Kaie Roos, Siiri Siimenson, Kaidi Sits ja Marika Vaher

HAAPSALU 177

● JUHTKIRI

Ohtlik vaikus

Väidetavalt sidus Haapsalus vahistatud pagulane hiljuti oma naise radiaatori külge, kallas ta süütevedelikuga üle ja ähvardas põlema panna. Info on pärit riigikogu istungi avalikust stenogrammist, ütlejaks riigikogu liige Henn Põlluaas (EKRE). Põlluaas kinnitas Lääne Elule, et see on täiesti usaldusväärne info, mitte kuulujutt.

Põlluaasa juttu ei kinnita Lääne Elule ükski ametnik. Ükski ametnik ei lükka seda ka ümber. MTÜ Pagula juht Innar Mäesalu ütleb, et ei saa midagi öelda, nagu ta ei saa midagi öelda ka selle kohta, miks ta midagi öelda ei saa. Haapsalu aselinnapea Kaja Rootare ei kommenteeri. Politseijuht Andrei Taratuhin ei räägi midagi, sest algatatud on kriminaalasi, mille üksikasju ei saa ta avaldada. Lääne ringkonnaprokuratuuri pressiesindaja Annely Erm hakkas aga riigikogu liiget õpetama, manitsedes, et parlamendi liikme lause on taunitav ja võib tunnistajaid mõjutada.

Ühest küljest on ametnike vaikimine õigustatud. Tõepoolest, eeluurimise info on tundlik ega kuulu avalikustamisele. Eraelu kaitse tagamise koha pealt on juhtum veel eriti delikaatne. Teisest küljest on tegemist juhtumiga, mille üksikasju peaks avalikus teadma ka sel juhul, kui oleks tegemist Jüri või Antsu, mitte sõjapõgenikuga, sest juhtum on lausa äärmuslikult ohtlik. Eestisse pakku tulnud naist lahutas tulesurmast väidetavalt väga vähe aega.

Mida arvata sellest, et prokuratuuri pressiesindaja arutleb küsimustele vastamisel selle üle, mida riigikogu liikmel sünnib rääkida ja mida mitte?

Sellest aga, mis siis ikkagi tegelikult juhtus, on veel tähtsam, mis saab edasi. Varem või hiljem naist väidetavasti elusalt süüdata ähvardanud mees vabaneb. Kuhu ta elama asub? Kuidas on tagatud naise ja laste kaitse, sest mees võib neile ohtlik olla? Kas on arvestatud võimalusega, et mees, kes on toimunud oma parema äranägemise järgi ega saa tõenäoliselt õieti aru, miks ta vahi all on, võib lõpuks radikaliseeruda, sest tema arvates on teda koheldud ebaõiglaselt? Ka neile küsimustele ei vasta keegi. Võib-olla ei osatagi vastata. See vaikus aga on juba ohtlik.

● TEISED LEHED

Esoteerika teine tulemine uues vaimsuses

MÜÜRILEHT. Psühholoogiast ning evolutsiooni- ja kvantteooriast laenatud ideede mängulisest tõlgendusest on võrreldav uue vaimsuse nurgakivi ehk enesearengu müüt, kirjutab usuteadlane Lea Altnurme. Uus vaimsus on keskkond, milles tegutsevad jooga, meditatsioon, vabastav hingamine, reiki jpt. Korraldatakse laagreid, töötube, seminare jm. Arvukalt on neid, kes praktiseerivad omaette kodus.

Uue vaimsuse baasidee, mis eristab seda esoteerikast, on vaimne eneseareng. Esoteerikale on omane pretensioon kõrgema õpetuse tiitlile. Religioonile viitab uue vaimsuse puhul ka selles leiduv enesearengu müüt, mis on kasvanud välja teaduslikust evolutsiooniteooriast, mis ei inspireerinud religioos- seid otsijaid seni, kuni seda rikastati usuliste ideedega, nagu õpetused reinkarnatsioonist, hingest ja karmast.

Eestlased on religioosne rahvas, vaatamata modernistlikule kollektiivsele enesekuvandile, mis vastupidist väidab.

● LAUSELAEN

„Ei näi üldsegi tõsiseltvõetavad Keskerakonna uue juhtkonna väited täielikust teadmatuses varem toimunu kohta.”

Jüri Saar, Tartu ülikooli kriminoloogiaprofessor, Vabaerakond.
LE, 15. detsember 2016

NÄDAL

06.12.2016

Halb ja veel halvem otsus

Uuel valitsusliidul on tuli takus, sest maksumuudatused tuleb jõustada enne tuleva aasta eelarve vastuvõtmist.

Kiireloomuliste maksumuudatuste haakimine juba varem töösse võetud seaduseelnõu sappa ja nende hääletusele panek riigikogus üheainsa suure kobarseadusena pole kindlasti asi, mille üle uhkust tunda, aga paraku oli see parim võimalik valik.

Kui ühe ja sama seadusega jäetakse ära sotsiaalmaksumäära vähendamine, tõstetakse järsult tulumaksu- vaba miinimumi ja tühistatakse tagatipuks ka majutusasutuste aktsiis- sitõus, seab see rahvasaadiku absurds- sesse seisu. Mõni asi meeldib, mõni mitte, aga otsustama pead üheainsa nupuvajutusega, kas kõige poolt või kõige vastu. Kobarseadus on nagu Brežnevi pakike – kui tahad head ja paremat, siis pead ostma ka kau- pa, mida ei taha.

Seega, seaduste pakkimine kokku on tõesti halb. Aga sama võib öelda peaaegu kõigi raskete poliitiliste ot- suste kohta. Need ongi üldjuhul hal- vad, sest poliitikas saab harva valida hea ja halva vahel, enamasti tuleb va- lida ikka halva ja veel halvema vahel.

Maksuseadused on selles mõttes ühed kõige hullemad – seal häid valikuvõimalusi polegi. Kui tõstad alkoholiaktsiisi, siis hävitad kodu- maist tööstust, paned kinni piiriäär- sed maapoed ja turgutad Läti majan- dust. Kui langetad alkoholiaktsiisi, siis hävitad rahva tervise. Kui sa aga ei tee üht ega teist, siis oled koha- hoidja ja muidusööja.

Nõnda ei piisa poliitiliste otsuste hindamiseks hea-halva skaalast, ala- ti tuleb vaadata ka alternatiive. Kas oli mõni paremgi võimalus või vali- ti halbadest otsustest parim?

KALLE MUULI
riigikogu liige, IRL

Kuna maksumuudatused tuleb vas- tu võtta enne riigieelarvet, oli uuel va- litsusel sisult ainult kaks võimalust: kas asuda oma maksupoliitikat ellu viima kohe 1. jaanuarist 2017 või oo- data terve aasta ja jõustada muudatu- sed alles 1. jaanuaril 2018. Kõik vahe- pealsed kuupäevad liigituvad intellek- tuaalselt huvitavate mõtete kilda, mil- lega pole suurt midagi peale hakata.

Esimene kuupäeva, 1. jaanua- ri 2017 hinnaks oli kiirus- tamine ja kõigi hädavajali- ke maksumuudatuste vas- tuvõtmine ühe maotu kobarseadu- sena, mis on küll lubatud, aga pole ilus. Teise kuupäeva, 1. jaanuari 2018 hinnaks oleks olnud terve aasta Reformierakonna poliitikat ehk mit- temidagitegemist oludes, kus Eesti majanduskasv jääb euroliidu kesk- misele tublisti alla ja läheneb nullile.

Kumb kuupäev valida? Ühel vae- kausil oli hea seadusloome tava, tei- sel terve tuulde lastud aasta.

Tänavu Eesti presidendiks kandi- deerinud jurist Allar Jõks on tauni- nud kobarseadusi, aga tema on ka see, kes hakkas esimesena rääkima kaotatud kümnendist. Eesti areng on seiskunud, kümned tuhanded inime- sed on kodumaalt lahkunud, Reform- mieraakonna 17 aasta pikkune või- mulolek on viinud ühiskonna stag- natsiooni.

● Kui tõstad alkoholiaktsiisi, siis hävitad kodumaist tööstust, paned kinni piiriäärsed maa- poed ja turgutad Läti majandust.

Keskerakond, Isamaa ja sotsid moodustasid uue valitsuse just sel- le seisaku lõpetamiseks ja majan- duse käimatõmbamiseks. Riik va- jab julgeid otsuseid ja kiireid re- forme. Kui uus valitsus oleks öel- nud, et liidab kaotatud kümnen- dile veel ühe kaotatud aasta, põh- jendades seda vajadusega järgida seadusloome tavaid, siis oleks see mõjunud ettekäände otsimisena mittemidagitegemisele. See oleks tähendanud Reformierakonna po- liitika jätkumist, sest just otsuste pidev edasilükkamine oli see, mis Isamaad ja sotse Taavi Rõivase va- litsuses ärritas.

Jah, võib-olla jäi mõni seaduse- pügal uutes maksuseadustes ajanappuse tõttu tõesti küllalt põhjalikult analüüsima või kooskõlastamata. Kas maailm vari- seb nüüd kokku? Otsustamise üks võlused on ju ka see, et kui teed vea, siis on võimalik seda parandada. Ot- sustamatuse korral ei saa aga vali- tus ja ühiskond isegi mitte kogemu- se võrra rikkamaks.

Kui vaadata paljude lugupeetud inimeste reaktsioone uue valitsuse esimestele sammudele, siis tundub, et poliitika sumbumine Reformiera- konna ja Edgar Savisaare vastassei- suks on vajutanud pitseri kogu ühis- konnale. Suusoojaks räägitakse küll vajadusest teha julgeid otsuseid ja kiireid reforme, aga kui neid tege- ma hakata, on hädakisa lahti ja ta- hetakse, et valitsus ei kiirustaks, ja kõik jätkuks ikka vanaviisi. Õnneks on see aeg nüüd läbi – kinnitage rih- mad, ralli on alanud!

● JÕHKER KURITEGU

Pagulane võis tahta naise elusalt süüdata

EKRE liige Henn Põlluaas ütles kolmapäeval riigikogu istungil, et väidetavalt sidus hiljuti Haapsalus vahistatud pagulane oma naise radiaatori külge, kallas süütevedelikuga üle ja ähvardas põlema panna.

KRISTJAN KOSK
kristjan.kosk@le.ee

Hirmus lugu leidis aset 12. novembril Haapsalus, kui Süüriast pärit pagulaspere elu võttis ootamatu pöörde – pereisa ähvardas naise tappa.

Põlluaas ütles Lääne Elule, et naise päästis hullemast tugiisik, kes jõudis peretüli lahutama ja kutsus ka politsei. Perepea ja tema naise vahel oli mõnda aega olnud tüli, mille põhjuseks armukadedus. Põlluaas rääkis, et kuulis sellist informatsiooni riigikogu saalis ühelt reformierakondlaselt. Kellelt täpsemalt, ei soovinud Põlluaas täpsustada.

„Küll aga rõhutas reformikas, et tegu on ilmtingimata tõese versiooniga,” lisas Põlluaas.

Ametnikud vaikivad

Haapsalu politseijaoskonna juht Andrei Taratuhin ei olnud nõus juhtumi kohta üksikasju avaldama, viidates, et tema ei saa avaldada kriminaalmenetluse detaile. Üsna kidakeelseks jäi ka Lääne ringkonnaprokuratuuri presiesindaja Annely Erm. „Uurimisel on selgunud, et mees võib olla naise kallal vägivaltsenud ka varem ja tülid on tekkinud isiklike suhete pinnalt,” ütles Erm. Põlluaasa väiteid, nagu oleks mees oma naise radiaatori külge sidunud ja tahtnud põlema panna, Erm ei kinnitanud ega lükanud ka ümber.

Ta leidis hoopis, et Põlluaasa tegu juhtumist avalikult riigikogu istungil rääkida väärib taunimist. „Sellisest asjast ei tohiks üldse rääkida, sest see võib tunnistajaid mõjutada,” ütles Erm. „Loevad lehest, et sidus kinni, ja pärast tunnistavadki, et sidus kinni, ise selgelt mäletamata, kust see info pärineb.”

Erm ei osanud vastata ka küsimusele, millal võiks kõnealust juhtumit arutama hakata kohus. „Eeluurimine on algusjärgus. Kui see on lõpule viidud, koostatakse süüdistus ja alles siis saame kohtupidamise aegadest rääkida,” selgitas Erm.

Naise kallal vägivaltsenud pagulane on praegu eeluurimisvanglas vahi all. „Kuna mees võib kuritegude toimepanekut jätkata ja olla lähedastele ohtlik, pi-

Terrorirünnakute ja kodusõja eest on miljonid inimesed pidanud Lähis-Ida riikidest põgenema. Fotol on kaks iraaklannat, kes on põgenenud ISISe terrori eest. Fotol kujutatud isikuil pole seost Haapsalus juhtunuga.

MOHAMMED SALEM / REUTERS / SCANPIX

Kas see on vihakõne?

Henn Põlluaasa küsimus siseminister Andres Anveltile: Väidetavalt sidus Haapsalus vahistatud pagulane hiljuti oma naise radiaatori külge, kallas ta üle süütevedelikuga ja ähvardas põlema panna. Avalikkust sellest millegipärast ei informeeritud. Üks teine pagulane, nimeks Muhammad, tungis kallale oma kolleegile turvatöötajale, tekitas talle kehavigastusi ja ähvardas tappa. Kohus teda ei karistanud.

Ma küsingi nüüd, kas see on vihakõne, kui ma neist asjadest räägin avalikult ja väidan, et Eestis on kehtestatud toepeltstandardid põliselanikele ja sisserännanutele ning kuna islami immigrandid ohustavad meie turvalisust, tuleb massiimmigratsioon peatada?

Andres Anvelt: Kui te kutsute üles näiteks neidsamu Muhammade või keda iganes, võib-olla ka Ivanove, võib-olla ka lihtsalt näiteks lähemat kasvu inimesi avalikult peksma, tapma, nende vastu vägivalda kasutama, siis see on vihakõne. Kui te avaldate oma arvamust, siis see ei ole vihakõne. On suur vahe vihakõnel, mis kutsub üles teiste inimeste elule kallale kippuma, ja lihtsalt kõnel või nagu eesti keeles öeldakse, jahvatamisel.

Väljavõte riigikogu 14. detsembri 2016 stenogrammist

das prokuratuur vajalikuks kannatanu ja laste kaitseks taotleda tema vahistamist,” selgitas Erm.

Erm lisas, et mees on naise kallal vägivaltsenud ka varem ja tülid on tekkinud isiklike suhete põhjal.

Haapsalusse pagulasi vahendava tugiorganisatsiooni Pagula tegevjuhi Innar Mäesalu sõnul Pagula kinnipeetavaga praegu ei tegele. Mäesalu jätkas, et kui ta peaks vabanema, on see tema vaba otsus, kas ta soo-

vib Haapsalusse tagasi pöörduda või mitte. „Kui ta peaks soovima asuda elama kusagil mujal Eestis, siis aitavad teda sealsed tugiorganisatsioonid,” ütles Mäesalu.

Maalt välja saata

Henn Põlluaas leidis, et kõigest hoolimata on tegemist jõhkra ja ennekuulmatu teoga, mis peaks peädima jõhkardi Eestist välja saatmisega. „Eesti riik on näidanud üles head tahet ja abivalmidust, pakkudes sõjapõgenikele ühiskondlikke toetusi rohkem kui meie enda kodanikele, ja kui seda kuritarvitatakse, peab sellist jultumust karistama täiega rauaga,” ütles ta.

Põlluaas jätkas, et kui me tahame olla avatud ja demokraatlik ühiskond, siis me ei saa lubada, et immigrandidele on kõik lubatud ja nende kuriteod maha vaikitakse. Põlluaas tõi näite, et hiljuti peksis üks Eestisse tulnud pagulane kaubandus-

keskuses läbi turvatöötaja, kuid tema pääses sellest puhtalt. „Kohus mõistis ta õigeks ja põhjendas asja sellega, et puudub avalik huvi ja peksja oli tunnistanud, et sai oma eksimusest aru,” rääkis Põlluaas.

Põlluaas viskas kivi ka siseministeeriumi kapsaaeda, kes põgenikke Eestisse toob. „Need pagulased, kes siia on toodud, on paljude hulgast välja valitud ja peaksid olema just kõige kuulekamad,” jätkas ta. Ometi sooritavad ka nemad jõhkraid kuritegusid, imestas Põlluaas.

Praegu ei saa seadusega pahuksisse sattunud põgenikku Eestist välja saata. „Kui isik paneb toime süüte, siis karistatakse teda Eesti seaduste järgi,” ütles siseministeeriumi presiesindaja Karin Kase. „Kui ta mõistetakse vangi, siis ta kannabki karistust Eesti vanglas.”

Haapsalu aselinnapea Kaja Rootare ütles, et ei kommenteerinud juhtumit.

● LÜHIDALT

Vilistlased kinkisid Lihula koolile lava ja sada tooli

Lihula gümnaasiumi direktor Janar Sõber sai neljapäeval kätte ja lasi kokku panna kooli uue moodul-lava. Varem koolil lava ei olnudki.

„Saalis olid esinejad kuulajate-vaatajatega ühel ja samal kõrgusel,” ütles Sõber. Koolis ei saanud õieti pidada aktust ega korraldada pidusid. Esialgu kavatses Sõber lava tellida. „Hind oli üle mõistuse. 7000 eurot oleks läinud,” ütles Sõber.

Kohalik ettevõtte Viktrā tegi 18ruutmeetrise lava kümme korda odavamalt. Joonised tegi Sõber ise. Vähem kui kuuga oli lava valmis. Kinni maksti see kevadpeo annetustest (300 eurot) ja rahast, mille kinkisid vilistlased juunis kooli 230. sünnipäevaks.

Homme saab Sõber kätte sada uut tooli – kokku neli klassitäit. „Vana on ikka korduvalt keevitatud. Vana Rootsi abi,” ütles Sõber. Toolid kinkis koolile Lihula gümnaasiumi vilistlane Janek Vipre.

Kaie Ilves

Pool ühishümnasiumi õpilastest ei kannak helkurit

Läänemaa ühishümnasiumi õpilased Greete Tikerpuu, Sandra Saarniit ja Brigita Põld loendasid neljapäeva hommikul helkuritega koolikaaslast, pooltel helkurit polnud.

„162 kontrollitud kandis helkurit 89,” ütles Tikerpuu. Kel helkurit polnud, sai selle Tikerpuult. Läänemaa ühishümnasiumis käib 250 õpilast.

Kristjan Kosk

ARVO TARMULA

Viis valda lepivad laenuvõtus kokku

Lääne-Nigula, Martna, Noarootsi, Kullamaa ja Nõva lepivad kokku, et enne ühinemist ei võetaks laenu rohkem, kui näeb ette eelarvestrateegia.

Lääne-Nigula vallavanema Mikk Lõhmuse (pildil) sõnul tehakse seda selleks, et tuleval aastal ei peaks ühinejad eraldi üksteisega kooskõlastama, kui keegi soovib laenu võtta. Kui sellist kokkulepet ei sõlmitaks, peaks laenusoovi korral kõik volikogud eraldi otsustama, kas sellega ollakse nõus või mitte. Ühtekokku ei tohi valla olla laenu üle 60 protsendi eelarvest. Tuleval aastal saab iga vald soovida korral võtta nii palju laenu juurde, et see ei ületaks 60 protsenti.

Kaie Ilves

Lihula noored lavastavad muusikali

Lihula noortel on kavas lavastada muusikal, kuhu kaasatakse Kooniga, Hanila ja Varbla ehk kogu tulevase Läänerranna valla noored. Muusikali kirjutavad ja lavastavad noored ise.

„Proovid peaksid algama veebruaris-märtsis. Tuleva aasta detsembris annaksime igas vallas vähemalt ühe etenduse,” ütles idee üks algatajaid, Lihula gümnaasiumi 11. klassi õpilane Erik Mikkus. Muusikali kirjutavad Lihula gümnaasiumi õpilased Katrin Veek, Svea Stahlmann ja Iris Kivisak. Muusikali idee tuli Katrin Veegil, kes rääkis sellest Erik Mikkusele. „Ütlesin, et teeme ära,” ütles Mikkus.

Kui palju võiks muusikali lavastamine maksma minna, ei osanud Mikkus veel öelda. Projektiga osaletakse avatud noortekeskuste ühenduse konkursil, kust on võimalik saada tuhat eurot toetust.

Kaie Ilves

Nõva vallavanema preemia tuli suure tüliga

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Nõva vallavolikogu otsustas üle kahe tunni väldanud volikogu istungil hääletada viis ühe vastu maksta vallavanem Deiw Rahumäele (pildil) aasta jooksul tehtu eest ühe kuupalga suurune preemia 1300 eurot.

Istung kujunes emotsionaalseks ja volikogu esimehel tuli aga

ralt istungihaamrit kasutada, sest revisjonikomisjoni esimees Ilme Peedson seisus vallavanema preemia eest risti ja raevukalt vastu.

„Eks kõigil ole oma argumentid, aga asja arutati, midagi ei käinud kuskil tagatubades ega sõidetud kellestki teerulliga üle. Lõpptulemus oli 5:1,” kommenteeris volikogu esimees Peeter Kallas.

Mullu Nõva vallavalitsusele preemiat ei makstud, kuid lõppevat aastat nimetab Kallas teguderohkeks. „Head ja suured asjad, mis sel aastal tehtud on, said määravaks.”

Suurte asjade all pidas Kallas silmas Nõva sadama detailplaneeringut, Möisa põllu ühepereelamute detailplaneeringut ja eakate päevakeskust ambulatooriumihoones, mille tegi vald 5000 euro eest korda ja sisustas. Neile lisandub volikogu esimehe sõnul ka hästi elluviidud ühine mislääbirääkimised. „See on see, mis meil 2013. aastal puudu jäi – seekord sai vallarahvas kõiges kaasa rääkida.”

Revisjonikomisjoni esimehe Ilme Peedsoni hinnangul pole vallavanem aga preemiat ära tee-

ninud ja tal oli vallavanema tööle terve hulk etteheiteid. „Mulle ei meenu ühtegi etteheidet, mis puudutaks 2016. aastat,” pareeris Kallas. Kallase sõnul on konflikt Peedsoni ja vallavalitsuse vahel kestnud juba aastaid.

Enne istungit Lääne Eluga rääkinud Peedson viitas Rahumäe kohtuprotsessile. Süüdistuse järgi kandis Rahumägi 2014. aastal oma ametiauto sõidupäevikuisse valeandmeid.

Peedsoni väitel pole sõidupäeviku täitmises ka praegu midagi muutunud.

Rahumäe sõnul Peedson valetab.

„Kõik käib täpselt nii, nagu on volikogu määranud, arvepidamine on korras. Volikogu teeb oma tööd hästi, revisjonikomisjon võiks ka oma tööd teha nii, nagu seadused ette näevad,” ütles vallavanem.

Vallavanema sõnul oli volikogu istung emotsionaalne. Mida see tähendas, jäi teadmata.

Kallas lisas, et preemiat saavad ka vallaametnikud. „Preemia otsustab vallavanem ise,” ütles ta.

Läänemaa pensionärid pidasid jõulupidu

KRISTJAN KOSK
kristjan.kosk@le.ee

Neljapäeval kogunesid sajad eakad Haapsalu kultuurikeskuses Haapsalu ja Läänemaa pensionäride ühenduse korraldatud jõulukontserdile.

Haapsalu kultuurikeskuse direktori Gülnar Murumäe sõnul oli saalis kuni 400 pensionäri. „Ees ja taga olid mõned tühjad read, muidu oli saal täis,” ütles ta.

Eakaile andsid kontserdi bariton René Soom ja sopran Maris Liloson. Neid saatis klaveril Siim Selis.

Trio esitas tuntud heliloojate lugusid, sh Raimond Valgre, Olav Ehala ja Uno Naissoo loomingut. Igale loole järgnes valli aplaus.

Kontserti kuulama kogunenud pensionärid jäid etteastega rahule. „Minule meeldis väga,” ütles Lihulast Haapsallu sõitnud Laine Kesküla. „Tulin just Renéd kuulama, sest ta on Lihula poiss ja ma mäletan hästi aega, kui ta veel väikese poisina mööda tänavaid ringi jooksis,” meenutas Kesküla.

Ta lisas, et käib meeleldi kontserte kuulamas.

Peolised: toimetaja Ene Hanson, endine kohtuajakirjanik Tiit Pöld ja ajakirjanik Ene Pajula.

Peol säras Lihulast pärit ooperisolist René Soom.

Anti Nöör võistleb laupäeval „Rahvalõõtsal”

Tallinna TVs teist hooaega peetaval lõõtsamängijate võistlusel astub sel laupäeval üles Haapsalu lõõtsamängija Anti Nöör.

Kl 19.30 Tallinna TV eetris olevas „Rahvalõõtsa” saates on Anti Nööri konkurendid Aigar Lumi Põlvamaalt ja Feofan Roos Pärnumaalt. Nädal hiljem, 24. detsembril näeb samal kanalil jät-

kusaadet „Rahvalõõts külas”, kus tutvustatakse kõiki kolme pillimeest ka nende kodudes.

Nädala jooksul saab oma lemmiku poolt hääletada.

Selle hooja „Rahvalõõtsa” võistlusel osaleb 18 pillimeest, kellest pääseb 14. jaanuaril Põlvases peetavasse finaali kuus.

KAIRE REILJAN

Esmaspäeval saab käia tähetornis

Esmaspäeval kell 14–16 on kõik huvilised oodatud Läänemaa ühishümnasiumi tähetorni ja muuseumi. Avatud uste päevaga tähistab kool Haapsalu eestikeelse gümnaasiumihariduse 98. aastapäeva.

„19. detsembril 1918 asus Anton Üksti juhatama Haapsalu poeglaste gümnaasiumi ja Haapsalu tütarlaste gümnaasiumi,” ütles Läänemaa ühishümnasiumi ajalooõpetaja Kalle Lõuna.

Sel puhul näeb kooli muuseumis näitust, tähetorni saab

esmaspäeval samuti iga huviline. „Tähetornist avaneb linnale kahtlemata kõige parem vaade,” ütles Lõuna.

19. detsembri tähistamine avatud ustega on koolis juba traditsioon. Kuna kahe aasta pärast tähistab Haapsalu eestikeelne gümnaasium 100. sünnipäeva, on juba ettevalmistamisel juubelikogumik.

„Kellel on huvitavaid mälestusi, mõni kaastöö või põnev materjal, võtku meiega ühendust,” ütles Lõuna. TARMO ÜUEMAA

Etluskonkursilt tuli kaks eriauhinda

Üleriigilisel etluskonkursil „Koidulauliku valgel” Pärnus said mõlemad Läänemaa esindanud õpilased ka eripreemia – Koidula kooli auhinna.

Etluskonkursil osalesid Läänemaa ühishümnasiumi 11. klassi õppur Kristiina Köster (õpetaja Monika Undo) ja Läänemaa Oru kooli 9. klassi õpilane Reena Roos (õpetaja Anita Arst).

Kristiina Kösteril oli see esimene kord nii kooli kui ka maakonda üleriigilisel konkursil esindada. „Selliseid võimalusi tuleb harva ette ning seetõttu on need erilised ja meelde jäävad hetked. Mind paelus konkursi toimumise koht – Lydia Koidula

isiklik maja. Seal valitses mõnus õhkkond ning tundsin end väga hubaselt,” ütles Köster.

Konkursil osales kokku 26 õpilast. Igast maakonnast saab osaleda vaid kaks õpilast: üks 5.–9. klassi ja teine 10.–12. klassi arvestuses. Noored etlejad pidid esitama kaks luule- või proosateksti, millest üks pidi olema kindlasti Koidula loomingust, teine aga omal valikul Eesti autori loomingust.

Tänavuse „Koidulauliku valgel” peaauhinna sai Kuressaare gümnaasiumi 11. klassi õpilane Laura-Maria Jõgi (juhendas õpetaja Merle Rekaya).

TIINA BROCK

PÄKAPIKU HINNAD

Konsumi adventikalender. Iga päev uued pakkumised!

N 15. dets	R 16. dets	L 17. dets	P 18. dets
Piparkoogid, küpsised -20%	Kommid, šokolaadid -20%	Kõik joogid, kohv, tee -20%	Kõik joogid -20%
Näo- ja kehakreemid, lõhnaõlid, kölniveed -30%	Kindad, mütsid, sallid, sokid, sukad -30%	Kuld- ja hõbeehet, kellad, Expressionsi ja Ibero ehted -30%	Mänguasjad ja pakkevahendid -30%
E 19. dets	T 20. dets	K 21. dets	N 22. dets
Kõik küpsetamiseks: maitseained, jahud ja küpsetus-soklaad, -kaunistused -20%	Pähklid, seemned ja kuivatatud puuviljad -30%	Verivorstid, süüdid -20%	Värske liha ja toored ahjupraad -15%
Potid, pannid, vormid, küpsetuspaber, foolium -30%	Küünlad -20%	Dekoratiivkosmeetika -30%	Kodutekstiil: voodipesud, saunalinad, laualinad, köögirätid -30%
R 23. dets	Kaubamaja köögi ja pagari tooted -15%		
Kõik jõuluehted ja -kaunistused -30%			

Pakkumised kehtivad Haapsalu Kaubamaja ja Uuemõisa Konsumis

Allahindlus tavahinnast

KONSUM

15.12.-23.12.2016

PÄKAPIKU HINNAD

Leia salapäraseid hinnaüllatused

HAAPSALU KAUBAMAJA

10 head Läänemaa asja kingikotti

Palivere klaasisära

Palivere bussipeatuse taga kunagises kaupluses tegutseb juba kümme aastat klaasikoda U-Studio.

„Küünlaümbrised lähevad enne jõule hästi kaubaks,” ütles stuudio omanik Urve Sikemäe (fotol). Olenevalt suuruselt ja sellest, kas küünlaümbriseks on kaasas ka lõhnavaagen, maksab ainulaadne kink 20–25 eurot.

Pakkuda on stuudios ka igasugust klaasist ja portselanist kaupa: kellad, vitraažid, vaagnad, küünlaümbrised.

U-Studio kaupa saab osta vaid Paliverest. Kingipoodide kaudu Sikemäe oma toodangut

ei müü. Kui on mahti, käib ta laatadel ning sealt saab Paliverest pärit toodangut osta küll. Vahel ka mõnest suuremast asutusest, kus U-Studio soovi korral müügipäeva korraldab. „Eile käisin Tallinnas PERHis müümas, täna pakin kaupalahti ja sellest ka see segadus,” ütles klaasikoja perenaine.

Kes soovib klaasist jõulukingi oma käega valmis meisterdada, saab seda Paliveres teha. „Aga selleks tuleks ikka alati ette helistada,” nentis klaasikoja perenaine. „Tööpäeviti kell 10–17 on stuudio kindlasti avatud.”

URMAS LAURI

Martna Tammejuure talu kanepitooted

Martna valla Tammejuure talu kanepitooted tutvustamist eriti ei vajagi. Suure-Lähtu mõisa kõrval tegutsev mahetalu kasvatab põllumajanduslikku kanepit, millest saab nii õli kui ka seemneid ja jahu. Peale kanepi kasvatab mahetalu ka rüpsi ja nisu ning mahehernest.

Kui Tammejuure talu toodangust sobiks kingikotti poetada ka kanepijahu või -seemneid, on Karin Tiidu sõnul kõige populaarsem ikka kanepiõli.

„Inimeste meelest on see põnev toode, mida saab kasutada nii toidu sees kui ka nahale määramiseks,” rääkis Tiit. Tammejuure talu kanepitooted on jõudnud müügile peaaegu kõigisse Eesti linnadesse. Haapsalus saab neid osta ökopoest Allikas ning Haapsalu ja Uuemõisa Konsumist.

KAIRE REILJAN

Haapsalu villased pitsilised retuusid

Kampsun või villane sokipaar on muidugi igihaljas jõulukink, aga natuke igav. Kes tahab põnevamat, saab selle Haapsalu pitsikeskusest, kus müüakse Lehti Schwindti pitsilisi retuuse.

Pitsilised retuusid mõtles Lehti Schwindt välja. Need on osutunud väga nõutud kaubaks. „Ilusad, soojad ja nende väljanägemist saab muuta, kui kanda nende all eri värvi sukki,” rääkis Schwindt.

Retuusid on kootud masinal, millega kaasas olnud raamatust võttis Lehti Schwindt ka mustri. Peale retuuside teeb Schwindt ka pitsääri-seid ja -kätiseid. Retuusid maksavad 39 eurot, säärised 30 eurot ja kätised 20 eurot. „Kätised on head daamidele, kes tahavad peole minna varrukata kleidiga,” soovitas ta.

TARMO ÕUEMAA

Noarootsi võinuga

Raigo ja Riho Niils toodavad Haapsalus Oja tänava lõpus Noarootsi Noavabriku kaubamärgi all võinuge, pannilabidaid, meevurre, saunakappasid ja veel sada mitmesugust puidust nikerdist. Tootmine on Haapsalus, kuid mehed ise on pärit Noarootsist. Sellest ka kaubamärgi nimi.

Raigo Niils ütles, et üle kümne aasta tegutsenud ettevõttelt tellitaksegi kõige rohkem võinuge. „Praegu on kõrghooaeg, sest jõulud on tulekul,” ütles Raigo Niils. Hästi sobivad kingituseks ka mitmesugused komplektid, milles on peale noa ka lõikelaud, kuumaalus või meevurt.

Soovi korral saab kingitusele laseriga graveerida ka logo või pühenduse.

Kadast võinuga maksab ühe euro. Komplektide hinnad algavad viiest eurost. Noarootsi noavabriku toodangut saab osta Haapsalu kaubamajast ja Rannarootsi keskusest. Vabrikust saab tellida hulgi. „Kui keegi tahab tellida kas või ühe noa, ega me teda ära aja,” ütles Raigo Niils.

KRISTJAN KOSK

Noarootsi keraamika

Pürksi mõisa abihoones meisterdavad Marika Adman ja Ivika Eller vahvaid keraamilisi tooteid. Savist valmistatud ja mitmevärvilise glasuuriga kaetud meisterdused on üks võimalikke kingiideid.

Adman rääkis, et jõulukingi võib ka ise valmis teha, aga praegu võib olla juba hilja, sest kuivamisele kulub viis päeva. Teine variant on käsitöötoast valida kingitus.

„Ise oma kätega midagi valmis meisterdada ongi kõige huvitavam, sest siis jääb käejälgsisse,” lisas ta. Kingitusele saab lisada ka personaalse pühenduse.

Hinnad algavad kahest eurost. „Sellega saab näiteks pisikese jõuluingli,” ütles Adman. 20 euroga saab aga peale ingli ka suure keraamilise koogitaldriku.

KRISTJAN KOSK

Kullamaa vildist kübar või naljakad sussid

Koluvere külas Oja talus on pisike oma-moodi käsitööpood, kust saab jõulukingiks osta uhked vilditud sussid. Kui need ei meeldi, siis on Külliki Nõul pakkuda veel palju muud põnevat.

Kui Ristilt Virtsu poole sõita, siis enne Koluveret juhatab tee viit vasakule, Oja talu käsitööpoodi. Talu värvas tuleb hoog maha võtta, telefon välja otsida ning käsitööpoe numbril helistada. Seepeale tuleb perenaine, kamandab pirakad lambakoerad vait ning juhatab külalise tillukesse poodi, kus on uhke kübarate-kaabude riiul, seepe suures valikus, randmesoojendajad, saunamütsid, seebialused, vaibad, preesid ja ka jõuluehted. Kõik on Külliki Nõu enda tehtud asjad.

Vilditud sussid maksavad 25 eurot, vildist padjaümbrised 35 eurot, kübarad-kaabud on 30–40 euroga.

Külliki Nõu on kogu elu teinud käsitööd. Oma poe tegi ta Oja talus lahti pool aastat tagasi. Haapsalus tasub tema tooteid otsida Marimirdi poest.

URMAS LAURI

Hanila pelletikorv Pelle

Pelle pelletikorvid on Kömsi K.Meti traadivabriku kõige uuem toode. Korv pannakse pelletteid täis, see põleb kuni viis tundi. Süüdata tuleks pealt, kasutades süütevedelikku, kuid sobivad ka süüte tabletid või pilpad. Esimestel tundidel põlevad pelletid leegiga, hiljem hõõguvad.

Õhku saab tuli korvi põhjas ja külgedel olevaist augukestest. Põlemise ajal pelletteid segada ega juurde lisada ei ole vaja, vastupidi, see võib põlemist takistada ja olla ohtlik. Kui pelletid on põlenud, saab korvi koldest välja võtta. Sobib nii ahju kui ka kaminasse.

K.Meti pelletikorvid on valmistatud kuumakindlast roostevabast terasest. Et küttekoldeid on mitmes suuruses, on eri mõõtu ja kuju ka pelletikorvid: ümar, ovaalne ja kaks kandilist, üks ümarate, teine teravate nurkadega, seitsme-, üheksa- ja kümneliitrised. Pelletikorv maksab 60–80 eurot. Osta saab näiteks Haapsalu Bauhofist.

KAIE ILVES

Ridala Lauri-Jaani ökotalu mahehelbed

Viimase aja meeldivaima kingipaki sain sügisel Ridala valla mälumängus. Päris kopsakas jõupaberist kotis kolm pakki – speltanishelbed, tatranelbed ja odranelbed. Kõik puha ametlikult mahe ja Ridala valla oma Lauri-Jaani mahetalust pärit. Nüüd on teil hommikusöögiga tükk aega mureta, kiitsid mälumängu korraldajad. Oliigi.

Maie Mansberg Lauri-Jaani talust teeb oma talu helvestest hommikuputru ainult vee ja soolaga, piima ei pane. Juurde võtab moosi või marju. „Helbed on uus asi, millega tegeleme. Tunnustus ja müümise õigus tuli alles suvel,” ütleb taluperemees Tiit Mansberg. Kõige värskem helbetoode on kilone kolmeviljahelbesegu tatrast, speltanisust ja odrast, mis maksab 1.50.

Mahehelbed saab Haapsalus osta näiteks mahepoest „Allikas” ja neljapäeviti O.T.T müügiplaatsil, aga neid müüakse ka Tallinna pooides.

TARMO ÕUEMAA

FOTOD: URMAS LAURI, MEEME VEISSON, ARVO TARMULA

Vormsi leib

Kui vormsilastelt küsida, mis on kohalik toode, mida võiks kingikotti panna, nimetatakse esimese asjana õlut ja leiba. Vormsi õlu on endale juba nime teinud ja jõudnud isegi Tallinki laevadele, kuid seda toodetakse siiski veel mandril. Vormsi leib aga valmib saarel.

„Kohutavalt hea leib on,” kiitis üks vormsilane. Ka Vormsi pagar Kersti Violi (fotol) kinnitab, et seni on tagasiside olnud hea.

Vormsi leiva tootmine läks lahti tänavu augustis ja praegu küpsetatakse seda Vormsi kõrtsi Krog nr 14 köögis. Violi sõnul on jäänud ühe leivasordi juurde. „Meil on juuretise baasil rukkil Leib, pärm ei lisata. Leiva sees on ka päevalille- ja kõrvitsaseemneid,” tutvustas Violi. Päts kaalub 700 grammi.

Vormsi leiba saab osta peamiselt saare kauplusest ja tellimise peale on seda ka mandrile toodud. Kersti Violi sõnul kulub aga tellimuste laialiveoks terve küpsetuspäev. Seetõttu on nüüd käima läinud koostöö Hingepesa poega Haapsalus, kuhu saadetakse saarelt leiba vähemalt kord nädalas, kolmapäeviti. Haapsalus saab Vormsi leiba mekkida juba sel nädalavahetusel Beguta laadal.

KAIRE REILJAN

Matsalu maius

Kolm aastat tagasi löid kaks naist, Kersti Ajaots Lihulast ja Kaja Kivisalu Oidremalt, ettevõtte, mis hakkas tootma Matsalu maiust – martsipanist linnumune. Puhta käsitöömartsipani sisse segatakse päklikipuru ja kanepiseemneid ning veeretatakse linnumunataolised pallikesed. Esialgu veeretati mune Soome martsipanist, nüüd juba mõnda aega Saksa martsipanist, sest selles on mandleid rohkem ja maitse tugevam.

Matsalu maius on loodud tutvustama Läänemaad, Lihulat ja Matsalu linnuriiki. Pallikesed meenutavad linnumune, pakenditel on kasutatud linnuparve ja Lihula lilltikandi motive. Matsalu maiust on kahte sorti: kanepiseemnete ja päklikipuruga porgandi- ja peedivärviga maalitud linnumunad ning ökotooded – kanepiseemnetega, värvimata ja sada protsenti mahe.

Kõik pakendid on ühesuured, neisse mahub sada grammi martsipanimune. Saadaval on nad kahel moel – karbis ja paberkotikeses. Läänemaal saab Matsalu maiust osta Lihula ja Haapsalu Konsumist. Ökomune Läänemaal ei müüda, kuid neid võib saada otse tootjalt endilt.

Tootjalt saab otse tellida ka uue, äsja välja töötatud retsepti järgi valmistatavaid mune šokolaadi ja teraviljagraanulitega. Poodidesse jõuavad need uuel aastal. Pakike Matsalu maiust maksab umbes viis eurot.

KAIE ILVES

ŠKODA

NAUDI KODUSOOJUST KA TEEL OLLES!

Rapid Spaceback Comforti lisavarustus soojendab nii autoomaniku südant kui ka istmiku! Lisaks esiistmetele on soojendusega varustatud küljepeeglid, tagaklaas ning klaasipesurite düüsid. Eriolukordade lahendamiseks leiad tankimisluugi siseküljelt jääkaabitsa. Niigi mahukas pagasiruum suureneb tagaistmete seljatugede langetamisel 1380 liitrini, mis annab võimaluse lisaks kodusoojusele kaasa võtta ka suure osa kodust!

Hingesoojendav hind alates 11 990 €.
Tule proovisõidule Škoda esindustesse üle Eesti!

ŠKODA Tallinn • Tallinn, Paldiski mnt 73 / Pirni 1 • Telefon: 6808 222 • auto@skoda.ee
ŠKODA Laagri • Pärnu mnt. 543, Laagri • Telefon: 6837 070 • auto.laagri@skoda.ee
Aasta Auto AS • Tartu, Sepa 24 A • Telefon: 7308 000 • info@aastauto.ee
Moller Auto Pärnu OÜ • Pärnu, Välja tn. 3 • Telefon: 4476 140 • parnu@skoda.ee
Moller Auto Viru OÜ • Jõhvi, Narva mnt 143 • Telefon: 6808 200 • viru@skoda.ee
Moller Auto Viljandi OÜ • Viljandi, Tallinna mnt 45 • Telefon: 4355 340 • viljandi@skoda.ee
Warma Auto OÜ • Kuressaare, Tallinna 82a • Telefon: 4530 120 • info@warmauto.ee

ŠKODA Eesti mobiilirakendus

www.skoda.ee

 facebook.com/skoda

● RELVANÄITUS

Jahipüss – nii tarbeese kui ka iluasi

Eesti ajaloomuuseumi relvakogu hoidja Jaak Mälli üks soov läks jõulu eel täide – Haapsalu raekotta sai väljanäitusele sadakond jahipüssi tema hoole all olevast kogust, väljapanekut täiendavad omakorda Läänemaa meeste uhkeimad jahitrofeed.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Mäll ütles, et on jahirelvade näitust pakunud mitmele muuseumile, kuid seni pole asja saanud. SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid võttis lõpus vedu ja nii toodigi 98 jahipüssi aastaks Tallinnast Haapsallu näitusele. Neile on lisatud kaks püssi Haapsalu ja Läänemaa Muuseumide kogust.

Eesti ajaloomuuseumi relvakogus on 2700 museaali, neist tulirelvi 600 ringis ja nende hulgas omakorda paarsada jahipüssi.

Jahipüsse on ajaloomuuseumi relvakogusse jõudnud pea-aegu igast maailma otsast, üks uhkem kui teine. Nende kohta ütles Mäll, et enamasti on need muuseumi sattunud baltisakslaste kaudu. „Baltisakslased olid tsaariarmee ja riigiametites väga hinnatud, pealegi olid nad varakam ühiskonnaklass. Nad reisisid palju ja sealt, kus käidi, too- di ka midagi huvitavat kaasa,” ütles Mäll. Hiljem annetati püssid Eesti ajaloomuuseumi eelkäijale Eestimaa provintsiaalmuuseumile.

Eestlased ja püssid

Jaak Mäll ütles, et eestlastel on püssidega läbi aegade olnud hea side. Nii on kronik Christian Kelch 17. sajandi lõpus oma kroonika sissejuhatuses kohaliku rahvast kirjeldades kirja pannud, et peale kõige muu on nad päris osavad ja teevad ise püsse. Kelchi hinnangul olid püssid päris korralikud ning eestlaste valatud kuulid ja püssirohi paremadki, kui oli linnades saada.

Kõige vanemad näitusele jõudnud relvad ulatuvad Rootsi aega ehk 17. sajandisse. Päris ehedat 17. sajandi relva küll näitusele ei näe, aga on püsse, mille osa detaile kuulub sellesse aega ja mida on hiljem täiendatud või ümber ehitatud.

Näituse vanimad püssid on muuseumi kogusse jõudnud 20. sajandi alguses peamiselt Lääne-Eestist. Mälli sõnul on neid raske dateerida. Suure tõenäosusega on need eestlaetavad vanakesed valmistatud 17. või 18. sajandil, sest sellele viitab vorm. Hiljem on neid ümber ehitatud. Nii on näiteks algne Rootsi tüüpi ränilukk 1850. aastail perkussioon- ehk torgluku peale ümber ehitatud.

„Tolleaegne püssirohi, must tinakuul ja korralik sirge vint- raud – kui seda korralikult puhastada, kuhugi mitte laokile jätta, ei juhtu püssiga ka 300 aasta jooksul midagi,” kinnitas Mäll ja lisas: „Mul on tunne, et sajandite jooksul pole need püssid kasutuselt läinudki.”

Samas vitriinis asuvate püsside kohta ütles Mäll, et siingi on tegemist taaskasutusega. Need on 19. sajandi lõpu laiatarberelvad. Püssimeistrid ostsid kokku vanu katkiseid püsse ja tehastes lasti teha suures koguses lihtsaid, odavaid komponente nagu päästikud ja lukud. Ümbertehtud püss müüdi rublaga maha. Sellest ka nimetus: rublased püssid.

Mäll juhtis tähelepanu ühele püssile, mis on teistest mõõdu

Eesti ajaloomuuseumi relvakogu hoidja ja näituse kuraator Jaak Mäll tunneb relvade hingeelu.

lühem: „Siin on üks härra sellisest rublapüssist kərbiku teinud, ilmselt selleks, et salaküttida.”

Eestimaa linnades tegutsesid aga saksa püssimeistrid, kes tegid peenemat tööd. Mäll nimetas 18. sajandi lõpus ja 19. sajandi alguses tegutsenud relvaseppa Johann Friedrich Kühnlenzit, kes oli ühtlasi Tallinna Neitsitori esimene eraisikust omanik. Tema tehtust on näitusele jõudnud sileraudne eestlaetav ränilukuga jahipüss.

18. sajandi teisel poolel tegutses Tallinnas relvameister Georg Witt, kelle kätetööst näitusele jõudnud püssi teeb omapäraseks, et meister on võtnud rootsiaegsed rauad aastast 1629 ja 1656 ning 150 aastat vanade raudade peale teinud uue püssi.

Eestlaste edulugu

„Kui meil püssimeistrite koha pealt on Eestis üks edulugu, siis on see 20. sajandi alguses Tallinnas tegutsenud vendade Aleksander ja Rudolf Passupi lugu,” ütles Mäll.

Vendadest oli Aleksander tõsine püssimeister, Rudolf aga rohkem ärimees. Ettevõtmist alustati Tallinnas 1910. aastal. „Nad olid tehnoloogia esirinnas, nende töökoda oli täies ulatuses elektrifitseeritud, neil olid tolle aja kohta väga ilusate litograafiliste joonistustega kataloogid, mida anti välja kolmes kohalikus keeles – eesti, saksa ja vene keeles,” ütles Mäll.

Vendade Passupite valmistatud püsse on näitusele kaks. Mälli sõnul olid Passupite leivanumbriks kombinatsioonpüssid ja ostjate seas populaarsed kohapeal kokku pandud püssid. Vennad ostsid Saksamaalt valmis püsse ja püssikomponente, panid neid kokku ja lisasid optilised sihikud, rihtisid ja tegid klientide soovil muudki.

Näituse kauneimad püssid on baltisakslased oma rännakuult kaasa toonud.

4 × ARVO TARMULA

Läänemaa jahimeeste trofeed toimetab näitusele Aarne Taal.

da ühtegi dokumenti. „Paljuski sai see siis näitusele sellepärast, et ehk keegi teab midagi või väidab vastupidist.”

Püssid sulatusahju

Kui suur hulk näitusele olevaid relvi on kunagi provintsiaalmuuseumi sattunud, siis teise poole kohta saab vitriinidelt lugeda, et need on saadud politsei- ja piirivalveameti kaudu.

Nimelt kuulub Jaak Mäll ajaloomuuseumi esindajana komisjoni, mis otsustab registreerimata relvade saatuse üle. Enamasti on nende saatuse üks: sulatusahju. Mälli sõnul hävitatakse aastast 4000–5000 tsiviilrelva, valdavalt ongi tegemist jahirelvadega.

Politsei- ja piirivalveameti hinnangul on Eestis praegu umbes 100 000 registreerimata relva. Suur hulk tuleneb sellest, et pikka aega ei nõutud relvaluba ja relvi sai tellida postimüügikataloogist.

Relvalubade teema tuli kõne alla 1960. aastate lõpust. Jahirelvad olid siis odavad.

„Päris sageli tuleb ette, et noored ostavad talu ning siis hakkavad kapi tagant ja pööningult relvad välja tulema. Need tuuakse politseisse,” tõi Mäll näite, kuidas registreerimata relvad politseisse jõuavad. Samuti võib juhtuda, et vana jahimees sureb, kuid tema lapsed ja lapselapsed pole relvast huvitatud ja toovad selle ära. Registreerimata relva ei tohi kodus hoida.

„Ei võtnud kaua aega, kui sain aru, et jälgin protsessi, mis hävitab üht olulist materiaalse kultuuri osa,” ütles Mäll komisjoni kuulumise kohta. Pärast paberite kordasaamist on tal nüüd võimalik huvipakkuvaid eksemplare muuseumikogusse korjata ning igaveseks säilitada riigi omanduses ja riigimuuseumi kollektsioonis.

Relvakogu hoidja on arvamusel, et koguda ei tule mitte üksnes vanu ja haruldasi relvi, vaid ka uuemaid, mida liigub praegusel ajal palju. „Seda õpetas mulle baltisakslasest kollekttsionääri Hoyningen-Huene näide,” ütles Mäll. Kõlavale nimele vaatamata ei olnud Hoyningen-Huene perekond kuigi rikas ja mees töötas Krimmis pangametnikuna. Rahalised võimalused polnud küll suured, aga oli huvi ja nii pani ta kokku korraliku kogu tol ajal odavaist relvadest. 1913 annetati Hoyningen-Huene oma kogu Eesti provintsiaalmuuseumile. Nüüd imestavad ajaloomuuseumi relvakambrisse sattunud, kust on õnnestunud saada üks või teine haruldus. „Kui tema poleks neid korjanud, siis neid enam poleks,” tões Mäll.

Ka nõukogudeaegsed jahipüssid on 50 aasta pärast haruldus. „Sest seadusega ette nähtud viisil ei ole neil relvaldel võimalust lõpetada mujal kui sulatusahjus,” võttis Mäll jutu kokku.

Pas- supite kliendid olid kõrged riigiametnikud, kohalikud mõisnikud jt. „Ju siis oli nende töö nii kvaliteetne. Nad spetsialiseerusid tolle aja kohta eesrindlikule tehnoloogiale – optilistele sihikutele,” ütles Mäll.

Passupite edulugu lõppes Eesti vabariigi algusega, sest nende senine klientuur, mõisnikud ja tsaariametnikud, olid mineviku kadunud ja senine ärimudel enam ei toimunud. „Vaja oleks olnud tavalisele inimesele mõeldud keskklassi toodet, kuid neil polnud võimalik masstootmist arendada ja nad ei suutnud konkureerida odavate, Euroopas toodetud jahipüsside edasimüümisega,” ütles Mäll.

Alex Passupi saatusest pole suuremat teada, kuid Rudolf tegutses 1930. aastail kaitseliidu Tallinna maleva relvurina ja käivitas oma töökojas Eesti kaitseväe M1935 täpsuspüsside tootmise.

Eestlasest relvameistreid oli ka väljaspool Tallinna. Näitusele on vaadata 1930. aastail Tartus tegutsenud Vidrik Särje valmistatud jahipüss. „Tundub, et tal oli väga väike töökoda ja ta tegi ainult lihtsaid asju. Need pole nii levinud kui Passupite relvad,” ütles Mäll.

Järgmist Eestis toodetud püssi nimetab Jaak Mäll aga fantoompüssiks. See on 12kalibri- line üheraudne jahipüss. „Eesti kohtuekspertiisi instituudi kaua- aegne ekspert Ülo Põldsam raius nagu rauda, et tegemist on tootmiskoondises Norma väikeses seerias toodetud püssiga,” ütles Mäll ja lisas, et sellise püssi tootmise kohta ei ole õnnestunud lei-

Lehm Ljudmilla

lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

JÕULUIME

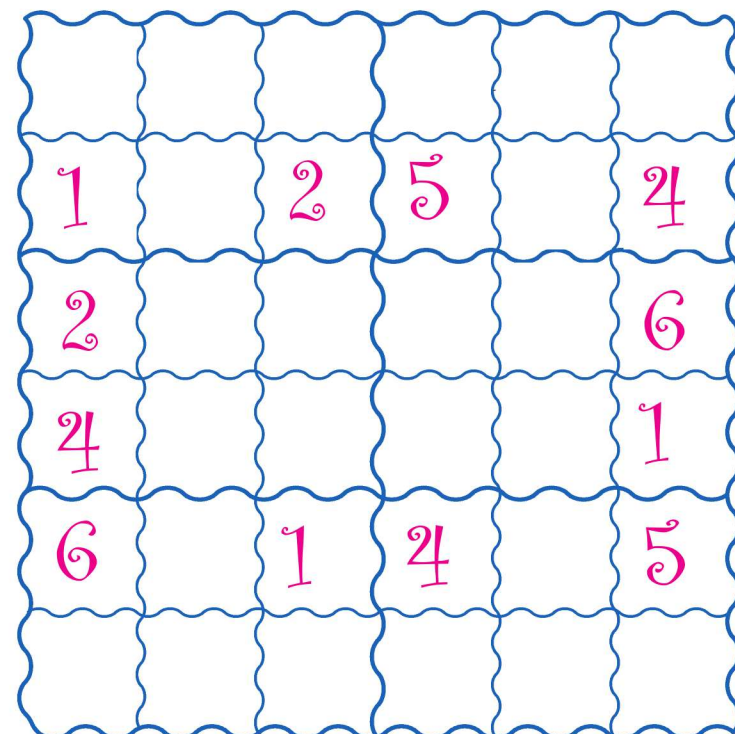
PÄEV ON LÜHIKE JA PIME,
AGA MEIL ON JÕULUIME!
MEIL ON KÜÜNLASÄRAS TOAD
JA LAUAL UHKED JÕULUROAD.
MEIL ON KAUNIS KUUSEPUU
JA JÕULUSALMID LASTE SUUL
JA OOTUSÄREVUS NII SUUR:
KAS TULEB? TULEB LÕPUKS JU?

TULEB, TULEB JÕULUTAAT!
JA IME TÄITSA TÕEKS SIIS SAAB!

Laste nupunurgake

LASTESUDOKU

MÕISTA, MÕISTA!

1. Keedetakse ja küpsetatakse, aga süüa ei sünni?
2. Kits koopas, keel väljas?

Eelmise laupäeva õiged vastused: lärmama, latikas, helikopter või lennuk ja lõngakera.

MÄNGUREEGLID

Mängus osalemiseks pead lahendama laste sudoku või ristsõna ja leidma mõistatustele õiged lahendused. Vastused palume saata või tuua hiljemalt järgmise nädala reedeks Lääne Elu toimetusse Posti 30, 90504 Haapsalu reklaam@le.ee. Kõigi detsembris õigesti lahendanute vahel loosime heades sponsorite kingitusi ja Lääne Elu meeneid. Loosi lähevad veekeskuse pääsmed, Vanalinna Bowlingu külaskust, pitsa Peetri Pizzalt.

SUDOKU

	5		1		2		6	
		3	7	4	5	8		
	4		5		6		2	
5								8
	2		8		4		3	
		5	4	3	7	9		
	6		9		1		5	

LP RISTSÕNALAHENDAJAD

Teeme ristsõna lahendamise teile huvitavamaks. Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt. Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu. Detsembris õigesti vastanute vahel loositakse välja Lääne Elu meeneid.

Film „Rogue One: Tähesõdade lugu”, 3D

Süngetel aegadel, mil Impeeriumi võim laieneb üle kogu galaktika, peab rühm mässulisi ühendama oma jõud. Nende missioon: varastada Impeeriumi ehitatava ülima hävitusjõuga superrelva ehk Surmataähe joonised, leidmaks sealt võimalikke nõrku kohti. See sünnusmühtuob kokku tavalised inimesed, kes on otsustanud saata korda midagi erakordset, saades sead tehes elust suuremaks. Fantaasiaküllane kosmoseseiklus „Rogue One: Tähesõdade lugu” paiskab vaataja otse kaugeesse galaktikasse, selle kuulsusriikka saaga kolmandana („Star Wars: Osa III – Sithi kättemaks”) ja neljanda peatüki („Star Wars: Osa IV – Uus loots”) vaehele. Osades Felicity Jones („Inferno”, „Kõiksus teooria”), Diego Luna („Elüüsiüm”), Forest Whitaker („Ghost Dog”, „Vasakukäeline”) jpt.

18. detsembril kell 15; 19. detsembril kell 19; 21. detsembril kell 17.30
Haapsalu kultuurikeskuses. Pilet 4,50 € + prillid 1 €

hüüdsõna			lapse- vanem	trigon. funkts.	tritium	vajub vee alla	uluk- karpkala	Euroopa Liit	vanaasad	lõpp	ehk	n.nimi	vanaamad	armas	t. riigiamet
rand P-Eestis			hoog											keskpank	
VASTUS													A. Lemba teos vald Pärnu-maal		
					haigla tuba rootsi tööstur						lauulu-raamat muinsusk. arhit.				
viili-meister		doos					Taaveti laul vastasel korral						umbes		
amper		lisaki poeg											avar n.nimi		
Rootsi kroon				USA end. president m.nimi						n.nimi Robinsoni sõber					talukunstnik
signeb						vald Pärnumaal e. baleriin (in+n)						ajaühik ookean			
United States		joogi nuumik							omada malend					suurvõistlus amortisaator	
kõrgustik Eestis						salakraav teatud ladv							vilu palve lõpp		
kunagi, iganes (ingl)					vangi... valitseja korraldus						uhke naise looder				kokutamine linn Eestis
sekund	mütol. lind ravimtaim						sidefirma metall						ida väike osa		
punane liha			volt volangi						armastuse haldjas leivavili						igaüks selfie
keel Euroopas					hõimukeeled geoloog							keemiline ühend näitleja (in+n)			
ultra-lühi-	sõlmgi mõistke							virga lootusest						nitt hellus	
riik Euroopas						kunstnik järv Lätis						roisk eremiit			
suur laat				k. Noa-rootsis võita naiseks						sadam Saarem jook					lapsen vanem
voolutugevusühik	ainuke osmium						linn Šveitsis ampertund						noored liiklus-inspekt is. as.		
Norra kroon			kallis soli tähis						eramaja pikkusmöött						siimens
H. K. Hellati teos						koguni K-Järve linnaosa						raha-karp			

E 19. detsember

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Maahommik
12.35 Kapist välja
13.05 Hommik Anuga
14.20 Kahekõne (subtiitritega)
14.45 Eesti parim koolikokk
15.45 Kuningapere
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.15 Bashar
23.35 Sild
00.36 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi valitsejanna
13.15 Kuldvillak
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Meie pere ja muud loomad
20.30 Kodutunne
22.00 Üks õhtu Jaan Tätttega
22.30 Ühikarotid
23.30 Mõrvaennetajad
00.25 Nikita
01.15 Galileo
02.30 Reporter
03.25 Titaanide raev
05.00 Meie pere ja muud loomad
05.30 Must nimekiri

06.15 Winxid
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Su nägu kõlab tuttavalt
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Inglise aeg
22.00 Teismelised
 ninjakilpnad
00.05 Sherlock New Yorgis
01.05 Ootamatult isaks
01.35 Kolmas naine
02.00 Inglise aeg
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Südameasi

07.00 Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused
07.10 Robin Hood
07.25 Ajaränd
07.50 Pörsas Peppa
07.55 Karusmarjad metsikus looduses
08.20 Priit ja Prääks
08.30 Tipi ja Täpi teater
09.00 Ringvaade
09.35 Eesti lood
10.05 Oru valitseja
10.55 Armastus
12.58 ERR.ee uudised
15.30 Jõulutähed
15.50 Pörsas Peppa
16.00 Lastetuba
16.15 Päkapihula
16.35 Oktonaudid
16.45 Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Ajaränd
17.45 Susapusa Okidos
18.00 Lastetuba
18.55 Jõulutähed
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Heureka
20.00 Delfiinid varjatud kaameras
20.50 Minu Noarootsi
21.00 Miranda
21.30 4x4. Kaukaasia
22.00 Alexander McQueen'i pärand
22.50 Armastus
01.00 ERR.ee uudised

T 20. detsember

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Tähendamis
11.55 Prillitoos (subtiitritega)
12.50 Osoon (subtiitritega)
13.20 Välisilm
13.55 Ühised mured
14.55 Kirstie oma jõulumaa
15.45 Kuningapere
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kirjandusministeerium
22.10 Koduigatsus
22.55 Plekktrumm
23.35 Ringvaade
00.44 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Meie pere ja muud loomad
12.00 Kodutunne
13.50 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Radar
21.00 Krimi
21.30 Siberi võmm. Pantofobia
22.30 Chicago tuletõrje
23.25 Otselend
01.30 Subboteja
03.25 Mõrvaennetajad
03.15 Reporter
04.05 Või sees
05.35 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Inglise aeg
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kellapid
20.30 Suletud uste taga
21.30 Padjaklubi
22.30 Colombiana
00.35 Sherlock New Yorgis
01.35 Ootamatult isaks
02.00 Tagalaässad
02.25 Padjaklubi
03.10 Suletud uste taga
03.55 Kellapid
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Südameasi

07.00 Susapusa Okidos
07.10 Oktonaudid
07.25 Ajaränd
07.45 Lastetuba
08.40 Päkapihula
09.00 Ringvaade
10.05 Oru valitseja
10.55 Plekktrumm
11.40 Nullpunkt
12.25 Eesti muusikavideod
12.52 ERR.ee uudised
15.30 Jõulutähed
15.55 Väike kummitus Laban
16.00 Lastetuba
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Ajaränd
17.45 Kati ja Mimmu
18.00 Oktonaudid
18.20 Toredate Asjade saar
18.30 Lastetuba
18.45 Lola Pikk-kõrv
18.55 Jõulutähed
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Heureka
20.00 Delfiinid varjatud kaameras
20.50 Minu Noarootsi
21.00 Miranda
21.30 4x4. Kaukaasia
22.00 Alexander McQueen'i pärand
22.50 Armastus
01.00 ERR.ee uudised

K 21. detsember

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Plekktrumm
12.35 Meie inimesed
13.00 Ringhääling 90
14.45 Aja jälg kivis. Meie raadiomajad
15.15 Ajavaod. Riigi mehed
15.45 Kuningapere
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Täna 25 aastat tagasi
22.25 Meie maailm
23.15 Ringvaade
00.24 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Siberi võmm. Pantofobia
12.30 Radar
13.50 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
21.00 Saladused
21.30 Pilvede all
22.30 Chicago tuttavaks
23.00 Rizzoli ja Isles
23.55 Ivo Linna Ameerika lugu
00.25 Roaldi nädal. Usklikud
01.20 Nikita
03.00 Reporter
03.50 Meie pere ja muud loomad
04.20 Rooli võim
04.50 Hooaeg
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Suletud uste taga
12.50 Padjaklubi
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Eesti parim pagar
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22.35 Salatoimikud
23.30 Top Gear. Jõulueri – India
01.30 Moodsed perekond
01.55 Kriis
02.40 Castle
03.25 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Südameasi

07.00 Oktonaudid
07.25 Ajaränd
07.45 Pörsas Peppa
07.50 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.35 Pörsas Peppa
08.40 Toredate Asjade saar
08.45 Lola Pikk-kõrv
08.50 Piparkoogimehike
09.00 Ringvaade
10.05 Oru valitseja
10.55 Heureka
11.25 Eesti TOP 7
12.17 ERR.ee uudised
15.30 Jõulutähed
15.50 Hiir Hops
16.00 Lastetuba
16.15 Päkapihula
16.45 Rüütel Rooste
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Ajaränd
17.45 Susapusa Okidos
18.00 Lastetuba
18.20 Piip ja Tuut hoiavad Eesti lippu kõrgel
18.30 Lastetuba
18.45 Päev, kui Henri kokakuts...?
18.55 Jõulutähed
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Kapist välja
20.00 Kontakt
21.20 Elavad pildid
23.30 Kanged naised
00.54 ERR.ee uudised

N 22. detsember

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Pealtnägija
12.40 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)
13.35 Meie maailm
14.30 Kirjandusministeerium
15.00 Koduigatsus
15.45 Kuningapere
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Suvekaubandus
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kolme minuti väljakutse
22.10 MI
22.35 Soul Power
23.30 Üks koorilaul
23.35 Ringvaade
00.42 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Pilvede all
12.30 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
13.50 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
21.00 Saladused
21.30 Pilvede all
22.30 Saage tuttavaks
23.00 Rizzoli ja Isles
23.55 Ivo Linna Ameerika lugu
00.25 Roaldi nädal. Usklikud
01.20 Nikita
03.00 Reporter
03.50 Meie pere ja muud loomad
04.20 Rooli võim
04.50 Hooaeg
05.30 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Eesti parim pagar
12.50 Salatoimikud
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Üksinda kodus 4
22.00 Roosa panter
00.00 Kondid
01.00 Quantico
01.50 Ameerika õudukas
02.40 Võimalik vaid Venemaal
03.55 Stop!
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Südameasi

07.00 Oktonaudid
07.25 Ajaränd
07.50 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.30 Päkapihula
09.00 Ringvaade
10.05 Oru valitseja
10.55 4x4. Kaukaasia
11.25 Eesti muusikavideod
11.55 ERR.ee uudised
15.30 Jõulutähed
15.50 Hiir Hops
16.00 Lastetuba
16.15 Päkapihula
16.35 Väike prints
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Ajaränd
17.50 Priit ja Prääks
18.00 Oktonaudid
18.20 Pörsas Peppa
18.30 Lastetuba
18.50 Papist poisid
18.55 Jõulutähed
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Tareq Taylorigi Põhjamaade kokakunst
20.00 Inimene
20.55 Heureka
21.30 Peaky Blinders
22.30 Miranda
23.00 Eesti TOP 7
23.50 Alexander McQueen'i pärand
00.48 ERR.ee uudised

R 23. detsember

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Kahekõne
12.15 Inimene, keda polnud
13.45 Teaduspalavik
14.15 Üks koorilaul
14.20 MI
14.50 Soul Power
15.45 Kuningapere
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Eesti parim koolikokk
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Ema
23.10 Pealtnägija
23.50 Ringvaade
00.30 Oru valitseja
01.21 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Öökull ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Meie aasta Austraalias
12.00 Jõulusoojus
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Lammass Shaun. Film
21.45 Mamma Mia!
00.00 Meie senine elu
02.10 Miss Eriagent
04.00 Reporter
04.45 Ühikarotid
05.35 Must nimekiri

06.15 Tasujate võitlused
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Roosa panter
13.35 Võimalik vaid Venemaal
13.50 Südameasi
14.50 Armastuse võim
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.20 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Jõulureede rõõmurull
21.30 Visa hing
00.15 Kalendripoisid
02.05 Salemi nõiad
03.00 Salemi nõiad
03.55 Kaunitar ja koletis
04.35 Seitsmesed uudised
05.40 Südameasi

07.00 Oktonaudid
07.25 Ajaränd
07.50 Pörsas Peppa
07.55 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.35 Pörsas Peppa
08.40 Päkapihula
09.00 Hobune rõdul
10.35 Viis lugu
11.05 Regilaul – laulud õhust
11.55 Kodused kontserdid. Voorand/Koikson/
 Sooaär/Daniel
12.45 Öölikooli rännakud
13.40 Emajõe veemaa-ilm
14.40 Minu Noarootsi
14.45 ETV live
15.30 Jõulutähed
15.50 Maša ja karu
16.00 Lastetuba
16.15 Päkapihula
16.30 Väike prints
16.55 Lumeliblekate lend
17.25 Ajaränd
17.50 Mukk ja Tsavapa
18.00 Oktonaudid
18.25 Jaagupi jõulud
18.55 Jõulutähed
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Kutsikate ja kassipoegade imeline maailm
20.10 Kaksikõed
21.10 Lammaste jõulud
21.30 Tareq Taylorigi Põhjamaade kokakunst
22.00 4x4. Kaukaasia
22.30 ETV live
23.25 Plekktrumm
00.10 Peaky Blinders
01.15 ERR.ee uudised

L 24. detsember

07.30 Oktonaudid
07.55 Jaagupi jõulud
08.20 Ajaränd
09.00 Üks koorilaul
09.05 Meie inimesed
09.30 Önne 13 (subtiitritega)
10.00 Jõuluvana kontor
10.05 Kuidas teha Saaremaal sokku
10.35 Kirstie oma jõulumaa
11.20 Jõuluvana kontor
11.25 Küünlavalgel
11.50 Minuscule
12.00 Eesti parim koolikokk
13.00 Jõulutunneli laulud 2015
13.40 Jõuluvana kontor
13.45 Leiutajateküla Lotte
15.00 Haldja kingitus
15.10 Lillelised lumehelbed
15.35 Häid jõule! Kiigelaulukuiik
15.45 Talve imemaa
16.40 Asja lood
16.55 Jõuluvana kontor
17.00 Jõuluõhtu jumalateenistus
 EELK Rapla Maarja-Magdaleena kirikus
18.10 Jõuluvana kontor
18.15 Lumetibu – pingviini lugu
19.05 Jõulutunneli laulud 2015
19.20 Jõuluvana kontor
19.25 Quando, Quando
20.10 Asja lood
20.25 Jõuluime
20.55

Reisikiri. Viva l'Italia!

29.
osa

OLEV REMSU

Ausamba taga on platsi võtnud heidikud. Kolumbuse varjus on mõnus omi asju ajada, võõrad pilgud ei tüliita.

Kolumbuse sünnimaja täpne asukoht on teadmata, peetakse võimalikuks, et see asus hoopis 15 kilomeetrit Genovast väljaspool.

Kolumbusel on Mussoliniga nii palju ühist, et mõlema mehe säilmed rändasid paigast paika, enne kui endale viimase rahu-paiga leidsid. Ent Kolumbus ületab siin Mussolini – teda sängitati üheksa (sealhulgas kord veeti ta kondid üle Atlandi ookeani ja sealt paarisaja aasta pärast tagasi), Mussolinil vaid kolm korda. Selge vahe.

Miks me tunneme toponüümi Ameerika, miks ei ole kogu kontinent ristitud Kolumbiaks? See tundub olevat veel suurem ülekohus kui luude ja kontide ringitassimine.

Amerigo Vespucci Ameerika-reisides kaheldakse üldse, ja kui need toimusidki, siis polnud tema nende juht.

Kui see mees oligi mõnel laeval kaasas, siis polnud ta mitte mingil juhul esimene – ei esimene Ameerikasse jõudja ega esimene Ameerika äratundja.

Ent Amerigo Vespucci tegi midagi sootuks tähtsat – ta kirjutas tundmatust maast kaks raamatut, oletatavasti reisikirja. Need olid hästi tehtud, neid loeti palju ning autori eesnimi kandus seni kindla nimeta mandrile.

Niisiis, kuulsusega ei pärjand aeg mitte meresõitjat, kes Vespucci võis olla, aga võis ka mitte olla, vaid kirjanikku, kes Vespucci oli kindlasti.

Olev, pane see tõik kõrva taha ja pinguta!

Mulle meeldib oleks-ajalugu.

Teame, et algul kuulutas Kolumbus põlisameeriklased täiuslikeks inimesteks. Ta imetles nende heldust, malbust ja lahkust, rahuarmastust, nad andsid kõhklematult ära kõik, mida neilt paluti.

Põlisameeriklaste ühiskonnakorralduseks oli kommunism. Nad ei tundnud eramandust, Kolumbus kirjutab, et nad võtsid võõraid asju sama lihtsalt, nagu

nad enda omi ära andsid. Võõral ja omal ei teinud nad vahet!

Kui maad hakati koloniseerima, kuulutas Kolumbus põlisrahva julmeks ja veriseks, nende helduse kaduvuse varastamiseks.

Mis aga oleks juhtunud siis, kui Kolumbus poleks Ameerikat avastanud ning mitte ka mõni teine eurooplane (ja hiinlane) poleks sinna jõudnud?

Milline fantastiline väljaspoolsete mõjutusteta tsivilisatsioon oleks seal arenenud!

Kosmoselennud, suhted tulnukatega, elu maa ja vee all, kõik oleks võinud tulla. Kõik, millest kitsalt kristlik mõtlemine mitte midagi teada ei tahtnud.

Aga võib-olla oleksid nad üksteist viimaseni maha nottinud? Inkade impeeriumis toodi tuhandeid ja tuhandeid inimohvreid päikesele.

• Kui maad hakati koloniseerima, kuulutas Kolumbus põlisrahva julmeks ja veriseks, nende helduse kaduvuse varastamiseks.

Tegelikult olid Kolumbuse reisid religioossed ettevõtmised. Tema oli pühendunud katoliiklane ning tema tahtis levitada ristiusku. Ta oli lugenud Marco Polot, sealt oli ta teada saanud, et Suurkhaan ehk Hiina keiser tahab kristlusele pöörduda, ning ta asus otsima misjonäride tarvis lääneteed Hiinasse.

Kullatoomisjuttudega õhutas Kolumbus oma reise finantseerijaid – rikkaid reedereid ning Aragoni kuningat ja Kastiliia kaasvalitsejat Fernando II Katoliiklast ning tema abikaasat Isabella I Katoliiklannat.

Ja kui kulda oleks saadudki, siis pidi see kulutama uueks ristsõjaks, Püha Haua vabastamiseks, nii kirjutas Kolumbus oma testamendiski.

Nii et sugugi mitte omakasu pärast. See lisab talle üllust.

Mõned rahastajad aga lootisid leida uut teed Indiasse, sealt toodi vürtsi. Pipratera hind kasvas teel Indiast Euroopasse tuhat korda. Pipart peeti toona Viagraks, arvati, et see virgutab toonust.

Ehk juhib maailma libiido?

Kas ma olen esimest korda Genovas?

Esimest korda olin pärast 10. klassi, kui me koolivend Jüriiga autostopimatka tegime.

Kooliennast sai pärast taasiseseisvumist minister! Lugeja alandlik teener sirgus vaid sulesoldatiks...

Too Genova asus Krimmis, selle nimeks oli Sudak. Seal oli Genova koloonia ning selle kindluses peaks paljudele olema tuttav – seal on tehtud vähemalt pooled Nõukogude seiklusfilmid.

Seljakott seljas ja seljakott kõhul astun mööda Via Balbi't oma oma poole.

Kitsal kurvilisel ja tihesuunalisel tänaval kihutavad trollibusid, kahele poole hargnevad veel kitsamad trepptänavad. Vasakul lähevad need ülesmäge, paremal allapoole. Kõrgel mäekülgedel sädelevad päikesekiirtes hotellid.

Jumaldan trepptänavaid, eriti kitsaid ja käänulisi labürinte, millel on kohati katus peal.

Mis katus! See on tänavkäik, su kohal on maja oma korteritega. Järgneb

REKLAAM

Läänemaa SÕPRADE LIIGA

Registreerimine 16. jaanuarini 2017

veebruar - detsember 2017

Osavõtutasu supersoodne!

Pane enda sõpruskind kirja ja proovi uusi ja põnevaid alasid just nendega koos! Oodatud on kõik soovijad! Tee aastal 2017 midagi, mida Sa pole kunagi enne proovinud! Võistkonnas minimaalselt 3 liiget

ALAD: TÕUKEKELK, SISEORIENTEERUMINE, SULGPALL, FOTOJAHT, MÄLUMÄNG, VIBULASKMINE, DISCOGOLF, TENNIS, SUP-LAUA SÕIT JA KANUU, SEGWAY SÕIT, PETANK, BOWLING, VEHKLEMINE, LAUATENNIS, LASKMINE, AUTODE VIGURSÕIT, JÄÄRADA

Registreeri tralliagentuur@gmail.com
Küsi lisa 53472412

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €, R–P 14 €. **Jõulukuu eripakkumine** – seljahooldus iseseojuenev mudaga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23, R–L 12–24. L, 17. dets mängib tantsuks ansambel Coco. Käes on jõululavade broneerimise aeg! Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. 23. dets kl 20 tantsuõhtu, Rain Pool. 24. dets kl 20 tantsuõhtu, ansambel Ragnar & Co. 25. dets kl 20 tantsuõhtu, ansambel Ragnar & Co, kl 20.30 varietee-programm, esineb Viru varietee tantsutrupp, pilet 10 €. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist!

• KINO

Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 18. dets kl 13 animafilm „Ozzy paneb plehku“, pilet 3 €. 18. dets kl 15; 19. dets kl 19; 21. dets kl 17.30 film „Rogue One: Tähesõdade lugu“, 3D, pilet 4,50 € + prillid 1 €. 18. dets kl 17.45; 21. dets kl 20.15; 22. dets kl 19 film „Kontori jõulupidu“, pilet 4 €

• KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskus 26. dets kl 19 Maarja-Liis Ilus ja Karl-Erik Taukar „Jõulutähed“, piletid 21 ja 18 € Piletilevis, samal päeval 23 ja 20 €.

Haapsalu kultuurikeskus uus-aastaõöl kl 00.30 värvikas aastavahetuse tantsuõhtu. Laval Teele Viira ja Disco Groove Band, pilet kohapeal 10 €.

Haapsalu kultuurikeskus 28. dets kl 19 Anneli Peebo, C-JAM ja Urmas Lattikas „Jõuluõis“, piletid

20 ja 17 € Piletilevis, samal päeval kõigile 23 €.

Haapsalu kultuurikeskus 18. dets kl 16 kontsert „Puhkpilliorkester Haapsalu 1981–2016“, tasuta.

Haapsalu toomkirikus 22. dets kell 19 Inga ja Toomas Lunge „Meie pere jõulud“. Kontsert koos Tõnu Raadikuga. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

Haapsalu kultuurikeskus 20. dets kl 19 Lenna Kuurmaa & Venaskond „Jõuluturnee 2016“, piletid 19 ja 12 € Piletimaailmas ja Piletilevis, 18 ja 12 € Onlinepilet.ee's, samal päeval 20 ja 15 €.

Haapsalu toomkirikus 20. dets kell 19 Koit Toome & Maria Listra jõulugala 2016. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 18. dets kell 12 rahvusvaheliste muusikafestivalide laureaadi suupilliklubi Piccolo orkestri adventikontsert. Kauneid jõuluvise ja muusikat kogu maailmast. Kontsert kõigile tasuta.

• TEATER

Haapsalu kultuurikeskus 18., 19., 20., 26. ja 27. dets kl 12 Haapsalu teatristuudio lastelavastus „Karupoeg Mia unistus“, pilet 4 € Piletilevis ja kultuurikeskuse kassas.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalimajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14.

23. dets kõik teeninduspunktid avatud 10–15. Kõik teeninduspunktid suletud 24.–26. dets ning 31. dets Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• NÄITUSED

Spaahotelli Laine fuajee galerii (Sadama 9/11): Taimi Ungersoni pastellmaalid „Peegeldused“.

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): Pille-Riin Jaigi näitus „Iga naise taga on teine naine“. Avatud 31. detsembrini.

Kullamaa kultuurimaja galeriis näitus Pärandkultuur maastikult.

Keskraamatukogu (Posti 3): Raamatunäitused „Meie naabrid – Soome“ ja „Mis on linnukesel mu-ret...“. Vitriinides Jonas Tauli illustreeritud raamatud. „Üks erakordset eriline mees ja teised loomad“. Lugemissaali seintel näitus „Iloni Imedema sünnilugu“. Lugemissaali fuajees Ants Maripuu „Merepildid“.

Haapsalu kunstikooli galerii (Karja 6) T–R 12–16.30, L 10–14.30 „Rauast süda“, Riina Reinersi isikunäitus koomiksi teemal

avatud 31. detsembrini. Tasuta.

• MUUSEUMID

Haapsalu pitsikeskus (Karja 25): T–R 11–16 ja L 11–15.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 11–16. www.aiboland.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee. 17. dets kell 12–16 jõulueelne perepäev koos jõuluvanaga. Sisepääs muuseumipiletiga.

TEATED

Kirikuküla Tikavälja kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek

Lihula vallavalitsus võttis 13.12.2016. a korraldusega nr 377 vastu Kirikuküla Tikavälja kinnistu (katastritunnus 41101:002:0162, pindala 10,0 ha) detailplaneeringu.

Lihula vallavolikogu 10.06.2004 otsusega 30 on kehtestatud Tikavälja kinnistu detailplaneering, millega nähakse ette kinnistust 2,4 ha suuruse ärimaa sihtotstarbega osa eraldamist ja sellele puhkeküla rajamist, mis sisaldab külalistemaja, kuni 20 m² suuruse ehitise aluse pinnaga majutushooneid ning alasid telkimiseks ja haagissuvilatele.

Algatava detailplaneeringu eesmärk on Tikavälja kinnistu jagamine kaheks: maatulundusmaa sihtotstarbega ning elamu- ja ärimaa sihtotstarbega maaüksuseks, maaüksuste hoonestusala, ehitusõiguse, liiklus- ja parkimiskorralduse, servituutide, tehnovõrkude ja -rajatiste asukoha ning keskkonnakaitse abinõude kindlaksmääramine seoses elamu ja kuni 50 kohaga puhkeküla ehitamisega. Planeeringuga muudetakse kehtiva Tikavälja detailplaneeringu lahendust, asendades kavandatud ärimaa sihtotstarbega maa-ala osaliselt elamumaa sihtotstarbega maa-ala. Planeerimiseseaduse § 140 lõike 7 kohaselt tuleb detailplaneeringu muutmiseks koostada uus sama planeeringuala hõlmav detailplaneering.

Tikavälja kinnistu asub Matsalu rahvusparki piirangu- ja sihtkaitsevööndis. Planeeringuga kavandatakse tegevust, mis kuulub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõjuhindamissüsteemi seaduse § 6 lõikes 2 toodud tegevusalade hulka (turismimajandus), mille puhul tuleb otsustajal anda eelhindang ja kaaluda, kas tegevusega kaasneb oluline keskkonnamõju. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindangu kohaselt ei ole Tikavälja kinnistu detailplaneeringuga kavandatud elamu ja puhkeküla ehitamisel olulist keskkonnamõju. Matsalu rahvusparki lõunapiiril Penijõe–Suutsu riigimaantee ääres asuv planeeritav maa-ala on olnud hoonestatud, sellel paiknevad Tikavälja talu hoonete varemed. Ehitust ei kavandata avamaastikele. Tikavälja detailplaneeringuga kavandatavate tegevustel eraldi või koos muude tegevustega ei ole eeldatavalt olulist ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku ala Matsalu rahvusparki kaitse-eesmärgile ning keskkonnamõju strateegiline hindamine ei ole vajalik.

Detailplaneeringuga ei muudeta Lihula valla üldplaneeringut. Detailplaneeringu avalik väljapanek on 9.–22. jaanuarini 2017 Lihula vallamajas Jaama 1, Lihula, ning Lihula valla interneti koduleheküljel http://www.lihula.ee. Arvamusi detailplaneeringu kohta saab esitada kirjalikult avaliku väljapaneku lõpuni aadressil Lihula vallavalitsus, Jaama 1, 90302 Lihula, Läänemaa või e-posti aadressil vallavalitsus@lihula.ee.

Lihula Vallavalitsus

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetuse 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

faks 473 7040, e-post info@le.ee

Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Iives, Kaire Reiljan,

Urmas Lauri, Lemmi Kann, Kristjan Kosk,

Tarmo Üuemaa

Reklaam reklaam@le.ee

Küljandaja Tiina Liiv

Korrektor Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hõövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,

SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Odavalt müüa vähekasutatud pesu- ja nõudepesumasin. Lisainfo tel 5382 8553.

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadiod ja kõlarid. Autoalar- mid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuah- jud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus- laudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahti- selt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 33 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami- napuud ning pakitud turba- ja pui- dubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteine- ris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepude müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tärne alates 5 rm. Hind koos kohale- veoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, tärne al 10 rm, transport hinnas. 3meetiline küttepuid, tärne al 30 tm. Tel 502 4895.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokku- leppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Otses tootjalt. Pakitud küttematerjal: puidubrikett al 133 €, turbabrikett, pellet ja klotid. Vedu. Tel 506 8501.

Müüa 30–50 cm kask ja segapuu, nii laotuna kui ka võrgus. 3 m kask, saar ja segapuu; tärne al 12 rm, hind kok- kuleppel. Tel 5647 7966.

Puidubrikett 960 kg alus 139 €. Pui- dugraanul 960 kg alus 169 €. Roh- kem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinna sees koju- vedu Läänemaal.

Voodrilaua ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa talus kasvatatud kartulit. Too- me koju kätte. Info tel 5340 5452.

Saarepuust küttepuid 45–55 cm, seas pisut vahtra-, toominga- ja lepalhalge. 30 €/rm. Tel 5592 4321.

OST

Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Pul- lapääl Läänemaa jäätmejaamas. Tõstukauto teenus, metalli lõikami- ne. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Musta ja värvilise vanametalli kok- kuost aadressil Tööstuse 11, Haap- salu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Lihula antiigiäri ostab parima hin- naga vanavara, kunsti, kulda, hõbe- dat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidami- se lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüü- giõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

AUTOD

Müüa 4 VW velgedel rehvi, mõõt 185/65/14. Hind 100 €. Tel 5341 2912.

Müüa Saab 900, 1993. a (hobiauto) ja kastikas L 200, 2004. a (pikk üle- vaatus). Tel 5391 7748.

KINNISVARA

Ostan 2toalise korteri. Tel 551 6283.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl- lumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti. Tel 507 2231.

Aarete KINNISVARA Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel 473 4376 või 473 4607. **Silvi Merilo – 522 9958** **Arne Simm – 5646 7357**

Ostame põllu-, heina- ja metsa- maad. Parim hind. Tel 506 9600.

apslund kinnisvarabüroo Posti18, Haapsalu.

Võtame müüki teie KINNISVARA. Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost. ott@apslund.ee, tel 506 9600.

TEENUS

Matusebüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehi- tustööd. Tel 5347 7919.

Puurkaevude puurimine ja projektee- rimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe- va nädalas. Välismaal omandatud pikaagegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame

lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrus- majade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaas- plastist septikuid ja mahuteid. Kae- ve- ja planeerimistööd kopplaaduri- ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meel- dejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Korstnapühkimisteenus üle maakon- na. Tõmbeprobleemide lahendamine. Pottsepatööd. Korstnad ja korstna- pitside remont, ehitus ja taastamine. Küttekollete remont. Tel 5342 2642.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi- töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Autorent Haapsalus al 24 € ööpäev. Järelkäru ja autoveotreileri rent. Tel 554 2380, info@pulsar24.ee.

Näksi baar korraldab peo-, sünni- päeva- ja peielaudu. Detsembris eri- menüü jõulu- ja aastavahetuselau- dadele. Tel 523 0700.

Viin ära teie majast, korterist ja keldrist kodumasinaid, vana mööblit, metalli, ehitusprahti jms. Hind kok- kuleppel. Tel 5802 9660.

Nõelravi Läänemaa haigla poli- kliinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja seljavalu, lihasepinged, kolmnärvi- valu, näonärvihälvatus, unetus, äre- vus, stress, bronhiaalastma, kõhukin- nistus, menstruaalvalud, suitsetami- sest loobumine. Eelregistreerimine tel 503 2504.

TÖÖPAKKUMINE

OÜ Helm võtab tööle ehitustöölise ja abitöölise ehitusele. Tel 5666 0149, info@helm.ee.

Vigala Piimatööstus OÜ otsib oma meeskonda juustumeistrit ja pakkijat. Omalt poolt pakume täis- tööajaga konkurentsivõimelist töö- tasu ja sõidukompensatsiooni. CV saata hiljemalt 22. detsembriks e-aadressil kirti@emilk.eu. Lisateave tel 5347 2337, Kirti Asperk.

ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetust kuulutuste sisu eest ei vastuta.

TEATED

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tõ- tu on elektrikatekstused:

19. dets kl 9–15, Haapsalus Jaani 2, 2A, 4;

20. ja 21. dets kl 9–15 Salu aj.

Loodame teie arusaamisele ja mõist- vate suhtumisele.

Imatra Elekter AS

TEATED

Kutsume läänlasi jõulueelsele doonoripäevale!

Põhja-Eesti regionaalhaigla verekeskus ootab nii uusi kui ka püsidoonoreid verd loovutama doonoripäeval 22. detsembril kell 11–15 Haapsalu kultuurikeskuses (Posti 3), et kõik abivalmis ja sooja südamega Läänemaa inimesed saaksid teha kauni jõulukingituse kõigile abivajajale.

„Eesti regilaulus tähistab sõna „punane“ hoopiski kaunist, seega on punane kingitus kaunis kingitus. Verekeskus soovib kõigile Läänemaa inimestele rahulikku pühadeaega ja ootab kõiki doonoreid tegema kaunist punast kingitust,” rääkis Põhja-Eesti regionaalhaigla verekeskuse doonorluse arendusjuht Ülo Lomp ja lisas: „Regionaalhaigla verekeskusele on tavaks teha jõulukuul ka oma headele doonoritele toredaid kingitusi, mis loositakse välja kõigi detsembris verd loovu- tanud ja loosis osalenud doonorite vahel. Peaa hinnaks on Kalev Spa külastus koos majutusega kahele.”

Doonoriks sobib terve, puhanud ja söönud ning vähemalt 50 kg kaaluv inime- ne vanuses 18–60 eluaastat, kes on Eesti Vabariigi kodanik või elanud Eestis elamisloa alusel üle ühe aasta. Verekeskus julgustab doonoreid verd loovutama regulaarselt, kolm-neli korda aastas. Kahe vereloovutuse vaheline aeg peab olema vähemalt 60 päeva, naistel soovituslikult 90 päeva.

Lisainfot saab ka verekeskuse kodulehelt www.verekeskus.ee ning Facebooki fännilehelt „Doonorid ja Sõbrad”.

Regionaalhaigla verekeskus on ka Instagramis, jälgi meid @verekeskus ning postita oma pilte vereloovutustest doonoripäevadel.

Regionaalhaigla verekeskus

REKLAAM

18. detsembril kl 17
Haapsalu toomkirikus
Laulustuudio
DO-RE-MI
laululaste ja
Antti Kammiste
ühiskontsert
VALGED JÕULUD
Pilet 2 €

Talvapäev Kaitseliiduga
18. detsember kell 10.00–15.00
KILTSI LENNUVÄLJAL
- võistkondlik laskevõistlus
- täiskasvanutele sportpüssi laskevõistlus ja lastele õhupüssist
- sõita saab Kaitseväge tehnikaga ja süüa sõdurisuppi
- lennuväljal Õhuväe lennumasina maandumine
- tegevused Päästeametilt ning Politsei- ja piirivalveametilt
- relvade ja varustuse esitlemine
- jõuluvana külastus

LÄÄNE MALEV

Küünlal on kustunud, ööle uut päeva ei järgne ja vaikus on raskem kui müd.

Kallis Sirje, oleme mõtetes sinuga ja langetame vaikselt pea hetkel, mil jätad hüvasti oma armsa poja

SIIM METSLAGA.

Tantsurühm Lustlik

Südamepisaraid sõnad ei kuivata...

Sügav kaastunne Sirjele kalli poja

SIIM METSLA kaotuse puhul.

Langetame leinas pea ja oleme sel raskel tunnil sinuga.

Tiiu, Tiina, Anneli ja Sveta

Elu on laul, on habras ta viis, heliseb hetk... ja katkeb siis.

Kallis Sirje, meie südamlük kaastunne sulle poeg

SIIM METSLA kaotuse puhul.

Merike, Malle, Pille ja Maarika

Südamlük kaastunne Ülle Hepnerile perega ema

EVI SAKSA kaotuse puhul.

Rita ja Jaak

Avaldame sügavat kaastunnet Maimile ja Reinule perelega

HUGO MAASI surma puhul.

Helle, Ade ja Aune perelega

Südamlük kaastunne Maimile perega isa ja vanaisa

HUGO MAASI surma puhul.

Tõnu Maas õega Tallinnast

Mälestame abivalmis naabritädi

SILVI ELLEN ÕISMAAD.

Südamlük kaastunne omastele.

Elvi ja Silvi perelega

Aeg annab, aeg võtab, Aeg mälestused jätab.

Mälestame endist kolleegi

SILVI ÕISMAAD.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu

Kuigi läksid igaveseks, mälestus on jääv. Muld ei seda mätta suuda, meelde melle jääb.

Südamlük kaastunne omastele

TÕNU LEPIKU kaotuse puhul.

Tarmo ja Anne-Liis

Mälestame head naabrit

MAIMU VEDDERIT.

Nurme 12 elanikud

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, kooolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuse teade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

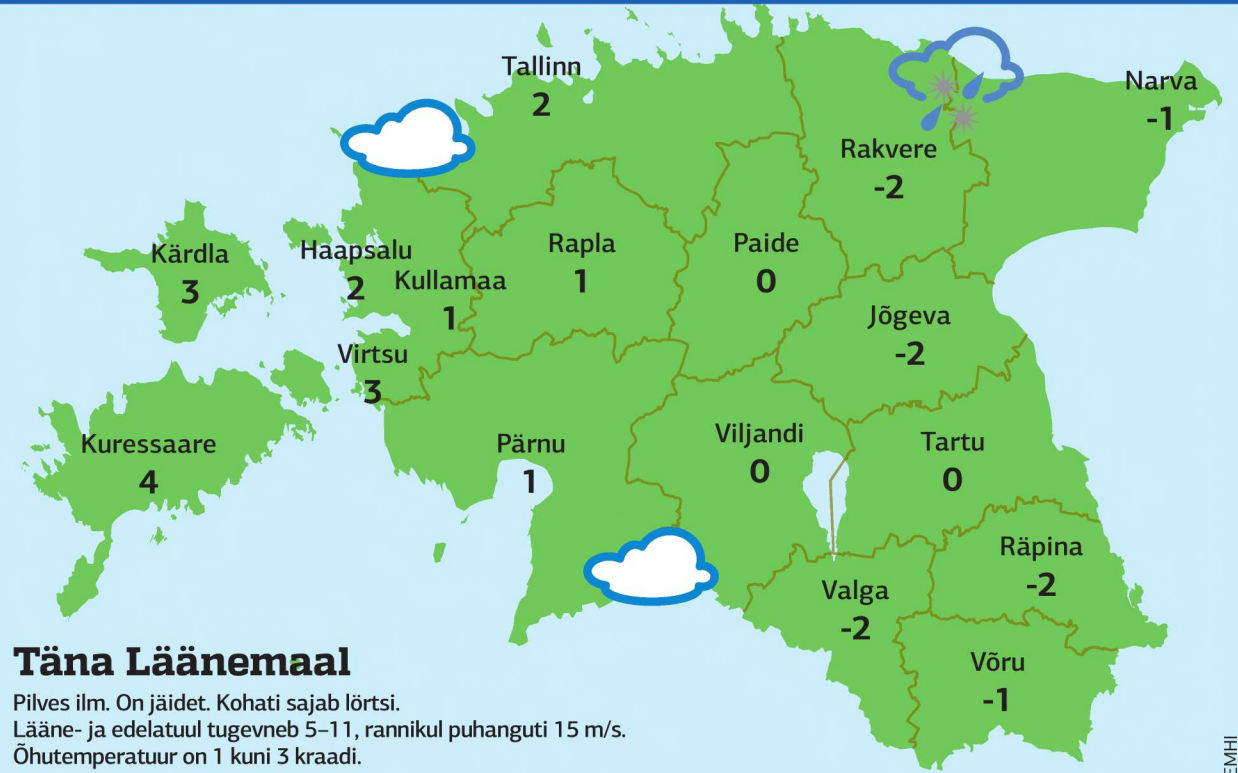
Evelin Ilves esitles Haapsalus lasteraamatut

„Linnu ei ole päris Kadri Keiu, kuigi kõik selle raamatu lood on päris elust ja kõigil tegelastel on oma prototüüp,” ütles Evelin Ilves oma esimese lasteraamatu „Linnu lood” tutvustuseks. Evelin Ilves jõudis Haapsalu Apollo raamatupoodi neljapäeva õhtul mõningase hilinemisega. Ühe käe otsas koer ja teises kaenlas suur kaltsunukk. Kaltsunukk ongi Linnu ja kuna see lastele meeldib, hakatakse seda tõenäoliselt varsti tootma. Koera kohta arvasid Evelin Ilvest oodanud inimesed, et too on suurem, kui meedia vahendusel tundub. Koer sättis ennast rahulikult lamama ja Evelin Ilves asus oma lasteraamatut tutvustama.

Raamatu „Linnu lood” peategelase prototüüp on Evelini ja president Toomas Hendrik Ilvese tütar Kadri Keiu. „Esimene inspiratsioon oli Aino Perviku „Presidendilood”. See on väga tore raamat ja mul tekkis tahtmine sellele järg kirjutada,” rääkis Evelin Ilves.

TARMO ÕUEMÄA

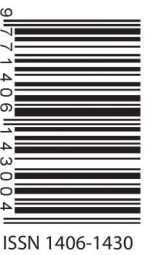
ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilves ilm. On jäidet. Kohati sajab lörtsi. Lääne- ja edelatuul tugevneb 5–11, rannikul puhanguti 15 m/s. Õhutemperatuur on 1 kuni 3 kraadi.

Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
0°...2°	-2°...2°	1°...3°	2°...4°	
lääne-, edelatuul 5–10 m/s	lääne-, edelatuul 4–8 m/s	edela-, läänetuul 5–12 m/s	edelatuul 6–12 m/s	

VAATA KA
WWW.LE.EE

AM TIMBER
ostab
KASVAVAT METSA ja VÖSA
(ka väheväärtuslikku),
METSAMATERJALI.
Tel 507 9940
amtimmer001@hotmail.com

Jõulukuul soodsad pakkumised kuni -30%
Järelmaksu intress detsembris 0%

anankemööbel
Ananke Mööbel&Sisustus
Rannarootsi Keskuses
www.ananke.ee

Rahulikke jõule soovib Pindi Kinnisvara!

Annelly Sermat
lääne regiooni juht, maakler
513 5163
annely.sermat@pindi.ee

Kaie Roos
kutseline maakler
517 8676
kaie.roos@pindi.ee

Anti Suu
maakler, hindaja
504 2164
anti.suu@pindi.ee

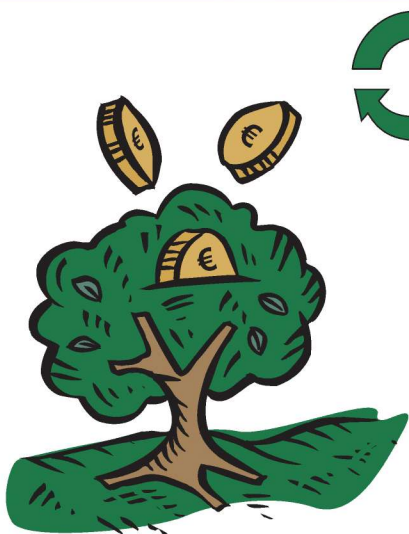

Virve Metsis
maakler
505 4916
virve.metsis@pindi.ee

Posti 41, 90507 Haapsalu
avatud E-R kell 9.00–17.00
telefon +372 472 0830
haapsalu@pindi.ee

PINDI
KINNISVARA
Sinu heaks loodud!

Raja K.T.
b i o k ü t e

TEOSTAME:
kraavi- ja põlluservade
võsast puhastamist giljotiiniga

OSTAME:
virnastatud ja kasvavat võsa,
raieõigust ning metsakinnistuid

Kontakt: Oliver Lorents, tel 504 8655, e-post oliver@rajakt.ee
www.rajakt.ee

Beguta kohviku aias
Kaldla tänav 4, Haapsalu
JÕULULAAT
17. detsember kell
12.00 - 16.00
Kontsert. Jõuluvana.
Piparkookide kaunistamise
töötuba.
MÕJUTATE REGISTREERIMINE JÕULULAADALE
FOLKHAAPSALU@GMAIL.COM

Meie teeme kõige suuremaid kingitusi!

Regionaalhaigla
VEREKESKUS

**Ootame Sind doonoripäevale
22. detsembril kl 11–15
Haapsalu Kultuurikeskuses (Posti 9)**

Lisainfo verekeskus.ee ja Facebooki fännilehelt „Doonorid ja Sõbrad”